

1'88
február

KÖRVONALAK
Irodalmi Melléklet

ös 20/DM 3
US\$ 2,50/sFr 2,50

Egy és fél év

Mielőtt belekezdesz hatodik számunk olvasásába, fel szeretném hívni a figyelmedet, hogy már megint a magyar kisebbség helyzetére helyeztük a hangsúlyt.

Első megjelenésünkől kezdve magunkévá tettük a kisebbségek gondjait, és amíg sorsuk nem rendeződik mindenki meglegedésére, szükségesnek tartjuk a kérdés állandó napirenden tartását. Kötelességünk azok érdekében felszólalni, akiknek nincs meg szabadságuk, lehetőségük, emberi jogaikat követelni; megtorlásoktól kell félniük. A Szlovákiában és Erdélyben élő magyarok az államhatalom zsarnokságának és brutalitásának árnyékában kényszerülnek leélni mindennapjaikat. Ha velük együttműködve Nyugaton és Magyarországon nem képviseljük jogos követeléseiket, más nem teszi meg helyettünk. Ezért a felelősség és az erkölcsi feladat ránk hárul! A MOTOLLA másfél éve foglalkozik a kisebbségek helyzetével, mások már sokkal hosszabb ideje - mindenki a maga módján igyekszik segíteni!

De ha el is ért a magyarság politikai sikereket — éppen az utóbbi időkben — az Erdélyben és Csehszlovákiában élő magyarok sorsán nem tudott senki sem segíteni. Mikor részesülnek ők is azokban az emberi jogokban, amelyeket nekik az ENSZ alapokmánya biztosít? Mikor élhetnek gondtalanul és nyugodtan?

Több ezer erdélyi volt kénytelen elmenekülni hazájából az elmúlt években, de a kivándorlás nem megoldás, hanem egy végső lépés, aminek igen nagy ára van. Ha valaki végső elkeseredésében kénytelen elhagyni hazáját, szülőföldjét, kötelességünk nekünk, Nyugat-Európában, az USA-ban és a világ más tájain élő magyaroknak segíteni beilleszkedésüket újonnan választott hazájukban.

Ezért tartjuk fontosnak egy tájékoztató közreadását, amely fonalat ad kezükbe a bürokrácia sötét barlangjában való tájékozódáshoz, a politikai menekült státusz megszerzéséhez.

E tervünkhöz keresünk segítőkész társakat - jogászokat, menekültügyi szakembereket - Svédországtól Ausztráliáig, Észak-Amerikától Braziliáig.

Végre egyszer meg szeretnénk köszönni mindazoknak a segítségét, akik valamilyen formában hozzájárultak lapunk megjelenéséhez. Mert ez a lap csupán abból él, amit magyarok, fiatalok és öregek egyaránt, szerte a világon adnak. Mi ezeket a kis hozzájárulásokat gyűjtjük és lap formájában, összefonva visszaadjuk. Nem csak anyagi, hanem szellemi értékekre is gondolunk.

Költségeink drasztikusan emelkednek az IRODALMI MELLÉKLET bevezetésével. Ezért kényszerülünk a lap díját fölemelni. Ez persze messze nem fedezi költségeinket, de azt szeretnénk, hogy fiatalok olvassák a lapot és az ára ne legyen akadály. Bízunk abban, hogy aki kedveli a lapot és módjában áll, abban a mértékben fog hozzájárulni, amennyire fontosnak tartja.

Ha mindenkit felsorolnánk, aki a laphoz hozzájárult, az egész újságot megtöltenénk vele. Ezért csak röviden: elsősorban köszönjük mindazoknak, akik nagyobb pénzösszeggel támogattak minket, azután hirdetőinknek, szerzőinknek, terjesztőinknek, és végül minden egyes olvasónak.

Steinbach Tamás

Ne szomorkodj, ne sírj, barát,
olvasd inkább a MOTOLLÁT!

Jelentőségében és költségeiben egyaránt óriási vállalkozás ez, amelynek megvalósításához kérjük segítségdet - és most már talán jobban megérted miért is foglalkozunk ilyen kitartóan az elnyomtatásban élő magyar kisebbség sorsával.

Krizsán Árpád

Pándy-Szekeres Dávid képeit bemutatjuk irodalmi mellékletünkben, a KÖRVONALAK-ban.

"A tüntetés szervezőit reggelre kinyírni!"

Interjú Hámos Lászlóval

Motolla: A közelmúltban jelent meg Ion Mihai Pacepa "Red Horizons" című könyve. Magyarok számára sok érdekességgel bír ez a könyv, de jelentős hatással lehet a Nyugat és Románia közti politikai kapcsolatokra, és természetesen a közvéleményre is. Szerinted mennyiben fontos és érdekes ez a könyv?

Hámos László: Először is Ion Mihai Pacepa a magyarság számára igen fontos dolgokat mond el a *Red Horizons* című könyvében, amely egy hónappal ezelőtt látott napvilágot. Ő a románok külföldre irányuló titkosszolgálatának főnöke volt. Önmagát főnökhelyettesnek titulálja, mert Ceausescu volt a nagyfőnök, de a gyakorlatban Pacepa vezette ezt a hivatalt. Ezen-

kívül Ceausescu és klánjának egyik fő tanácsadója volt. Személyesen ismeri tehát ennek a rémuralmat tartó családnak a legbelőbb titkait is.

1978-ban, egy németországi útja alkalmával disszidált, majd Amerikában kapott menedékjogot. Azóta egy "nemlétező" személy, megváltoztatták személyazonosságát, hogy ne tehessék el láb alól a ro-

mán titkosszolgálat ügynökei. A most, 10 évvel később megjelent könyvben leleplezi Ceausescu és családjának magyargyűlöletét, és konkrétan megnevezi magyarellenes intézkedéseit is.

A könyv azért is fontos mert sok olyan rémtett, terrorintézkedést, alattomos módszert dokumentál, amit eddig itt csak sejtettünk, de nem volt bizonyosságunk felőle.

MOTOLLA: Tudnál erre példát mondani?

H.L.: Király Károly 1977 óta, amikor ismert levelei többek között a *New York Times*-ban is megjelentek, több ízben üzent nekünk, attól tart, hogy tartózkodási helyét rádióaktív rákkeltő anyaggal szenny-

folytatás a 7. oldalon

Megszegett ígéretek - épülő vízlépcső

A Magyarországon szokatlan méretű, de mára már a kifáradás jeleit mutató tiltakozás hatására a Gabcikovo(Bős)-Nagymaros Vízlépcsőrendszer (GNV) eredeti tervain a kormányzat lényegi változtatást ugyan nem volt hajlandó végrehajtani, de 3 évvel ezelőtti ígéretet tett több kiegészítő, környezetvédelmi célú beruházás megvalósítására. Ma már ezeknek az ígéreteknek a betartása kétséges.

Energetikai szakértők szerint a 90-es évek elejére Magyarországon is energiahiány várható. Így a kormányzat számára felértékelődött a GNV-nek a káraihoz és költségeihez mérten minimális energiahozama. (Hivatalos számítások szerint pl. 2010-ben a GNV szerepe az ország villamosenergia-termelésében alig lesz 1.7 százalék).

Emiatt a kormányzat engedett az osztrák követelésnek, s a Nagymarosi Vízlépcsőnél az első turbinát a tervezettnél 15 hónappal korábban, 1992 áprilisában indítják el. Az osztrák építők a korábbi megállapodáshoz képest egy évvel hamarabb fölvonultak az építkezéshez, s már 1987 augusztusában meg-

kezdték Nagymarosnál a terep-előkészítő munkákat. A vízlépcső építésének meggyorsítását a magyar Országgyűlés 1987-es őszi ülésén jelentette be a miniszterelnök, Grósz Károly. A képviselők is csak értesülhettek a döntésről, de vitát a kérdésről nem indíthattak. A kormány a gyorsítást gyakorlatilag semmilyen módon nem indokolta meg.

A környezetvédők a Magyarországon kívül egyedül ismert Duna Kör felbomlása után is élénken reagáltak a bejelentésre. Tizen-nyolc magánszemély közös Állásfoglalásban tiltakozott az építkezés meggyorsítása ellen. Mint írják, újra titkos, antidemokratikus döntés

született. A romló gazdasági helyzetben nem lesz elegendő idő és pénz a "járulékos" környezetvédelmi beruházások megvalósítására. Az 1987 november 9-én keltezett Állásfoglalás főelmei rövidesen beigazolódtak:

decemberben hivatalos szervek közölték, hogy "a bős-nagymarosi vízlépcsőrendszerhez kapcsolódó szennyvíztisztító-hálózat kiépítése a központi erőforrások csökkenése miatt nem fejeződik be a tervezett határidőre".

Kevés esélye van a pozitív változásnak. Ezt igazolják a legutóbbi fejlemények is: a kormány decemberi átszervezése során létrehozott Környezetvédelmi Minisztérium élére újra bukkott embert neveztek ki, Maróthy Lászlót.

Kékedi Bálint

A vízlépcsőről és a magyarországi ökológiai problémákról az alábbi két címen lehet érdeklődni (lehetőleg megcímzett és bélyeggel ellátott válaszborítékkal):
- Langmár Ferenc, 1122 Budapest, Ráth György u. 21. mf. sz. 3.
- ELTE KISZ Természetvédelmi Klub, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3. Rektori Hivatal

Mit ígér a kormány 1988-ra?

Mielőtt kifáradnánk a töprengésben, elárulom: keveset, de annál rosszabbat. Egyelőre inkább csak sejtéseink lehetnek arról, hogy mi lesz az idén. Tudjuk, hogy lesznek áremelések, de azt már nem, hogy lesz-e még minék az árát emelni.

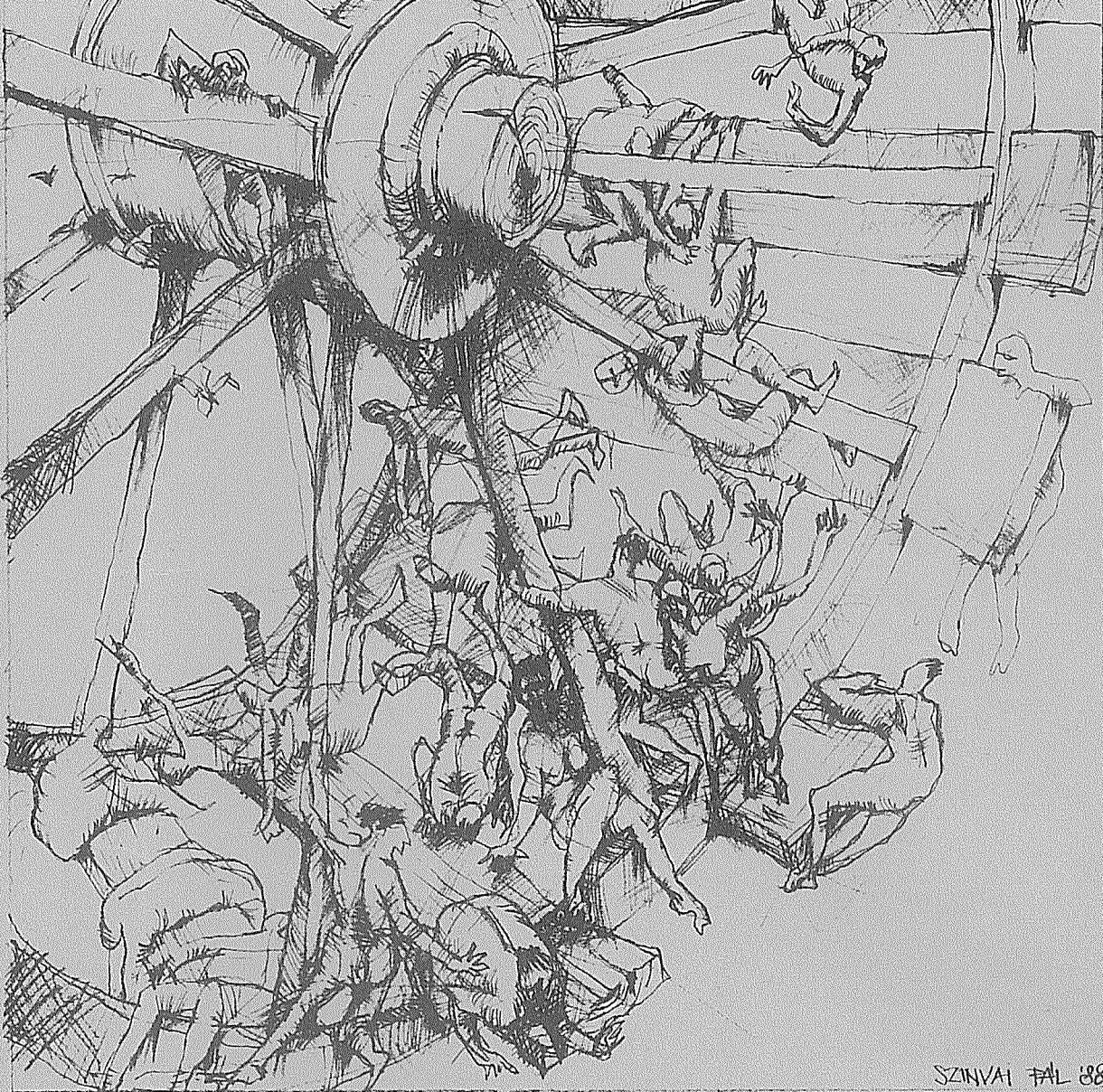
Magyarán: az már bizonyos, hogy drágább lesz a tej, a kenyér, a pesszimistábbak azonban, attól félnek, hogy Romániához hasonló állapotok fenyegetnek, vagyis nem lesz sem tej, sem kenyér. A kevésbé pesszimisták beérik azzal, hogy Jugoszláviát vagy Lengyelországot tekintsék a fejlődés (?) végső stádiumának, ami három számjegyű inflációt és teljes gazdasági káoszt jelentene.

Lássuk hát, mi várható ebben az évben? Az áruforgalmi adó bevezetése, továbbá az államilag dotált árak megszüntetése elsőre átlagos 15 százalékos áremelést ígér. Ám abban senki nem hisz, hogy ez reális adat lenne. Már csak azért sem, mert az egyidejűleg bevezetett személyi jövedelemadó a magánvállalkozókat is áremelésre kényszeríti majd. (Legalábbis azokat, akiknek nem megy el a kedvük a magánvállalkozástól!) Szóval, a kormány 15 százalékot ígér a népnek, ám belső használatra szánt kiadványok 40-50 százalékkal fenyegetnek. Ezekhez ugyan nem férhet hozzá az istenada nép, nehogy túl sokat tudjon az őt körülvevő világról, viszont nem is hisz senki a kormánynak. Feltehetően kevesen lepődnének meg Magyarországon, ha az infláció mértéke netán egy év leforgás alatt elérné vagy meghaladná a 100 százalékot! Azt mondanom sem kell, hogy a személyi jövedelemadó bevezetése milyen nagymértékben csökkenti majd a lakosság vásárló erejét,

milyen sokat apaszt majd a derék magyar dolgozó pénztárcáján. (Akiről mármint az átlag magyarról tudni kell, hogy a legtöbbet dolgozik Európában.)

A magyar állam szociálpolitikája eddig sem tartozott az európai élvonalba, sőt Albániát és Romániát leszámítva, legfeljebb Bulgáriát és a Szovjetuniót előzi meg. Nos, a szociális kiadások jövőre tovább csökkenek. A várható fejleményeket csak azért nem részletezem, mert még azzal vádolnának, hogy horrortörténeteket írok. Feltehetően tovább romlik a lakáshelyzet, az oktatás és a kultúra helyzete is. Ezek tekintetében Magyarország szintén nem élvonalbeli helyet foglal el Európában. Ami a kultúrát illeti, erről már csak azért is érdemes szót emelni, mert negyven év után ez az első magyar vezetés, amelyik nyíltan bevallja, hogy a kultúrára pénzt nemigen ad, de mondhatnám úgy is, hogy az első kifejezetten kultúra-ellenes kormányzat korát éljük. Csoda-e ezek után, hogy romlik a társadalom közérzete is? Forradalom ugyan nem várható, de egy-két sztrájk senkit sem lepne meg széles e hazában. S ha a közérzet romlik, akkor ennek általában a kisebbségek isszák meg a levét. Magyarországon két kisebbség válhat a nemzeti, faji gyűlölet céltáblájává: a zsidók és a számarányukban lassan az erdélyi magyarokkal vetekedő cigányok.

Mit ad mindezért cserébe a kor-

SZINVAI FAL '88

mány? Először is útlevelet. Akinek lesz pénze, elvben oda utazik és annyszor ahova és ahányszor csak akar. Mármint, hogy kinek lesz pénze, azt a fentiek fényében nem nehéz kitalálni. Grósz Károlynak biztosan lesz, bár ő nem a saját zsebéből utazik. Másodsorban várható, hogy elterelő hadműveletként jobban ráirányítja a figyelmet a határokon túl élő magyar kisebbségek ügyére. Ennek jelei már eddig is mutatkoztak, ez a tendencia

valószínűleg erősödni fog.

Mindezekon túl pedig valószínűleg semmit sem ad. Hogy sok ez, vagy kevés, annak eldöntését az olvasóra bízom.

Magyarországon negyven éve folyamatosan fél a társadalom. Először attól félt, hogy a kommunisták átveszik a hatalmat (átveték). Aztán attól, hogy az ÁVÓ elviszi a nagypapát (elvitte, de elvitte apát és a nagybácsit is). Majd attól, hogy bejönnek az oro-

szok (először kimentek, mert ez kell ahhoz, hogy bejöhessenek), aztán hogy visszatérnek az ötvenes évek (hálistennek nem tértek vissza - egyelőre). A hetvenes években attól félt, hogy mi lesz Kádár után (ezt ma sem tudja senki), ma meg attól miből fog megélni. A fenti felsorolásból talán kiderül, ennyit fejlődött a magyar társadalom.

Róbert Gida

Dr. Keresztesi György:

Szerelmeinkről százalékban

Az alábbiakban közölt adatok gyűjteménye egy éves marathoni interjúk összegezése. A riportalanyok Ausztriában, Németországban, Dániában, Svédországban valamint Norvégiában élnek. Egyszóval nyugat-európaiak. Életkoruk 18 és 35 között mozog, tehát fiatalok. Egy részük "kint" született, egy részük Magyarországról, Csehszlovákiából, Erdélyből, Jugoszláviából származik. Szóval magyarok.

Az interjúk személyesen, telefonon, vagy levélen keresztül készültek.

A megkérdezettek aránylag alacsony létszáma miatt óvakodjunk messzemenő következtetésektől. A statisztikai feldolgozás szárazza teszi az egyéni sorsok bemutatását. A statisztikai feldolgozás módszere nem releváns és könnyen bírálható.

De: így talán könnyebb átlátni.

De: ez az első ilyen típusú felmérés a nyugat-európai magyar fiatalok körében.

De: folytatása következik...

I. kérdés:

Az első tartós kapcsolatod kialakulásában szempont volt-e, hogy az illető partner (fiú vagy lány) magyar vagy magyar származású?

A kérdést 20 másodgenerációs ("kint" született) magyar fiatalnak tettük fel. Válasz: 10% igen, 50% nem, 35% talán, 15% nem tudott, vagy nem akart válaszolni.

II. kérdés:

Mint nyugaton élő magyar, furcsának, másnak, különbözőnek tartod-e a magyarországi nőket/férfiakat a

mostani hazád nőitől/férfiaitól? Jobbak vagy rosszabbak a magyarországi nők/férfiak egy párkapcsolatban mint a hazádbeli nők/férfiak?

A kérdésre 40 fiatal válaszolt. 50% szerint a magyarok rosszabbak egy párkapcsolatban, mint az osztrákok, németek, dánok, svédek, norvégok. 25%-nak teljesen mindegy. 37.5% szerint hülye kérdés, túl általános, nem lehet egyértelműen felelni még akkor sem, ha számolunk az ilyen kérdések általánosító jellegével. 12.5% állítja, hogy a magyar férfiak/nők jobb szeretők mint az osztrákok, dánok, stb.

III.kérdés:

Bevált-e az otthoni kapcsolat Nyugat-Európában? Ezt 40 olyan fiatalnak tettük fel, akiknek nyugat-európai letelepedésükkor már megvolt a magyar partnerük. (Házastársak voltak, vagy több éve együtt éltek). Válasz: 87.5% nem (!). Két, három, négy év alatt elváltak. Kapcsolatot sem tartanak, csak ott ahol gyermek van. Egyértelműen ellenséges érzelmek a volt partnerrel szemben. 7.5% számára a kapcsola-

lat romlott, de együtt maradtak a gyermekek, vagy a közösen vett autó, ház (részletek) miatt. 5% válasza: a kapcsolat továbbra is jó, szeretik egymást.

A továbbiakban megpróbálunk hasonló jellegű felmérést folytatni az említett módon. Kérdéseink tárgya: beilleszkedési problémák, magyartudat, érzelmeink az "óhaza" iránt, a magyar szellem előnye, vagy hátránya nyugat-európai viszonylatban. Nagyon szívesen látunk bárminemű segítséget. Ha úgy érzed, hogy kedved van egy kis szubkultúra-szociológiához, írd! A kérdések megfogalmazásában megegyezünk. De a Te véleményed is fontos, fontosak a szempontjaid.

Cím: Dr. Keresztesi György, Box 11, 16126 BROMMA, Sverige, vagy a MOLTOLLA szerkesztősége.

Az ifjúság jövője - a jövő ifjúsága. Magyar fiatalok hogyan gondolkodnak alapvető erkölcsi kérdésekben?

A Katolikus Magyar Értelmiségi Mozgalom (KMÉM) 30-ik kongresszusa minden érdeklődő előtt nyitva áll. A részvételi díj diákoknak és munkanélkülieknek DM 210. (Rászorulóknak további kedvezmény lehetséges).

Hely: Puchberg (Wels), Ausztria, 1988. április 4 - 10.

Cím: KMÉM-Sekretariat, Oberföhringerstr. 40

D - 8000 München 81

Molnár János

1949-ben született a Bihar megyei Nagyszalontán. Kolozsvárott elvégezte a református teológiát. Jelenleg az Arad megyei Borossebesen léleksz.

Molnár Jánost a román titkos rendőrség több alkalommal kihallgatta, házkutatásokat tartott lakásán, nem egyszer elkobozták kézíratait. Három évvel ezelőtt úgy döntött, hogy elhagyja Erdélyt és Magyarországra emigrál.

Ezirányú kérelmét a magyar hatóságok eddig két alkalommal utasították el.

Felhívás

1988 júniusában lesz a 30. évfordulója Nagy Imre és társai kivégzésének.

Az Emberi Jogok Magyar Ligája, az emberjogi ligák szövetségének (Fédération Internationale des Droits de l'Homme) tagja, a párizsi Père Lachaise temetőben - nemzetközi emlékünnepe keretében - emlékművet állít Nagy Imrének, Losonczy Géának, Maléter Pálnak, Szilágyi Józsefnek, Gimes Miklósnak és az 1956-os magyar forradalom minden mártírjának tiszteletére, - mindazoknak emlékére, akik - a legelemibb emberi jogok megtiprásával - máig is ismeretlen sírban fekszenek saját hazájukban.

A jelképes sír helyét Párizs város tanácsa és polgármestere, Jacques Chirac francia miniszterelnök bo-

Undorodom

Piros asztalon kihűlt tál paszuly, csillogó gyémánt: költői kép, míg hazug fény színre lép. Undorodom. Esznek.Kilazul

képzeletem horgonya. A hideg körbenyalja csizmám, térdem, mellemig csap a tél. Kérem, számomra rémmese a Kincses Sziget.

A kocsárdi váróterem, peron ellopott
tőlem néhány évet, érvet. Tolatnak.
Jövöm előtt légszaros, jeges ablak.
Várok. Erőm avas.Koholt.

csátotta Ligánk rendelkezésére. Az emlékmű felavatására 1988. június 16-án kerül sor. Az emlékmű előkészítő bizottsága ezúton fordul a világ magyarságához: aki csak tud, vegyen részt a felavatási ünnepségen.

Az emlékmű kivitelezési költségei magasak, ezért az előkészítő bizottság gyűjtést indít. Kérünk mindenkit, aki teheti: segítsen adományával. A csekkek és készpénz adományok a következő bankszámlára küldhetők:

Ligue Hongroise-Monument, Société Générale, 148 rue de Rennes, F - 75006 Paris, Numéro du Compte: 50 781 005.

Az emlékmű és az avató ünnepség előkészítő bizottsága

Cím: Irodalmi Újság - Gazette Littéraire Hongroise, 32 rue du Faubourg-Montmartre, F - 75009 Paris.

A közhelyek hatalmának - egyre inkább úgy tűnik - vége. A kasza előtt élvetegen hajbokló fűszál és a robbani istennek sem akaró puliszka metaforája egyre inkább a múlté. A brassói zavargások elszántságot termő okai immáron visszavonhatalanul okozatai lettek valamiféle nemzeti egyetértésnek; és az ellenállás új formáinak. S meszszenenően egybecsengett ez a szándék azokkal a külföldi reakciókkal is, melyek végre leírni látszanak a Ceausescu-rendszert, segítve így az ellenállás szellemének kibontakozását.

Persze a véghangulat eufóriája felejti azokat a figyelemreméltó történeti előzményeket, amelyek nélkül a brassói szellem és elszántság soha nem kapott volna bátorságra.

Melyek is voltak ezek?

Hadd idézzem itt az elmúlt tíz esztendő Romániájában lezajlott főbb revendikatív akciókat. Mementóként, tanulságként, s nem utolsósorban abban a hitben, hogy - a folyamat történeti logikájára utalva, - a folytatásra is következethessünk.

Az úgynevezett Ceausescu-korszakkal szembeni ellenállás legjelentősebb eseménye 1977 augusztus 1-én robbant ki a **Zsíl völgyében**, ahol 35 ezer bányász tette le a munkát, foglyul ejtette az oda-siető, akkori miniszterelnököt, Ilie Verdetet. S a szintén a helyszínre érkező elnököt közáporral fogadták. Ceausescu akkor engedett a bányászok követelésének, de rö-

Ara-Kovács Attila

Az ellenállás tíz éve

Csíkszeredán a nagytemplom előtt megáll egy öreg paraszt-asszony, ujját a szája elé emeli, majd halkán azt sűgja: Megszóalt a csíksomlyói Madonna. És azt mondta: "enyhe telünk lesz és véres tavaszunk". Nem egyszerű hangulatjel ez, hisz egész Erdélyben - a középkori viszonyok miatt és azok ellenére - terjed a csíksomlyói új csoda mondája. S a belefogalmazott politikai érzület.

viddel az események után a sztrájk két vezetőjét, Ion Jurca mérnököt és Dobre brigádvezetőt meggyilkolták. Négy ezer bányamunkást pedig az ország különböző vidékeire deportáltak.

1981 őszén - a zsíl-völgyi események jelszavaival - a **Motru-vidék**

bányászai kezdtek sztrájkba. A re-torziókról nem tudunk.

1983 szeptemberében a máramarosi **Borsabányán** és környékén állt le a kőzetfejtés. A követelések az életfeltételek javítására vonatkoztak, amelyeket a hatóságok részben teljesítettek is, hogy lecsillapítsák a kedélyeket.

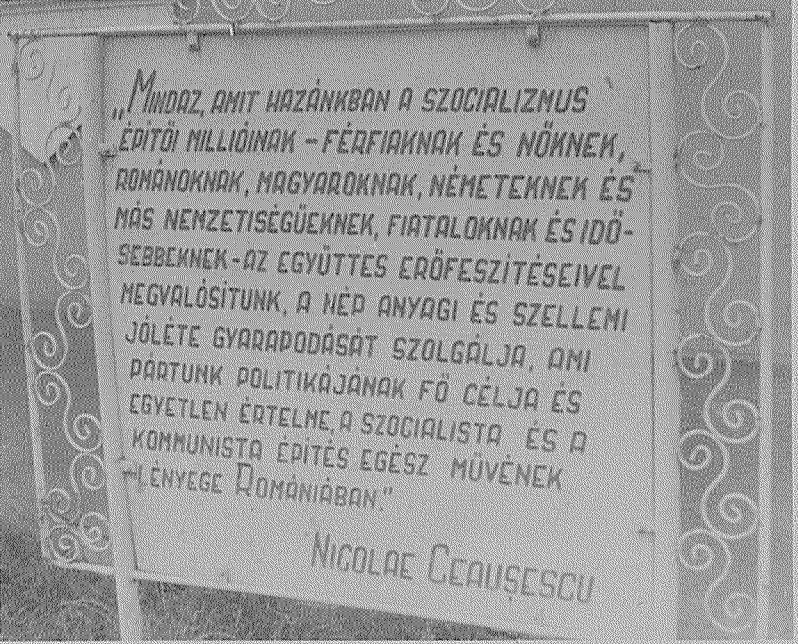

Foto: Nyilas

Politika vagy Mítosz?

A lakitelki találkozóról sok szó esett az elmúlt hónapokban. Olvasóink pontosabb tájékoztatása végett az egyik jelenlévőt kérdeztük meg, mi is történt szeptember 27-én Lakitelken? Szerkesztőnk kérdéseire Filep Tamás válaszol.

Hogyan kerültél Lakitelekre? Milyen szempont szerint válogatták ki a meghívottakat?

A lakitelki találkozót egy irodalmi és tudományos életünk képviselőiből álló baráti társaság szervezte meg, ők hívták meg ismerőseiket, barátait. Tudomásom szerint körülbelül száz embert vártak: írókat, irodalomtörténészeket, politológusokat, szociológusokat, történészeket, közgazdászokat; végül százötven-százhatvan ember érkezett meg: nagy többségük vezető értelmiségi, de egyetemista, sőt gyári munkás is volt köztünk. Pártállás, világnézet, hivatás és társadalmi rang szempontjából változatos volt ez a kör. A szelekció egyetlen vitás kérdésre adott okot - többen szóvá is tették: hiányzott a demokratikus ellenzék.

Mondhatnánk úgy, hogy nagyjából a "szalonképes" emberek voltak jelen?

Azt hiszem, ez így nagyon som-más volna. Egyrészt ma már, szerintem, a demokratikus ellenzék tagjai is lehetnek "szalonképesek", másrészt a jelenlévők közül Csurka István nemrégiben több mint egy éven át, Konrád György pedig sokáig nem volt szalonképes a hatalom vagy a kulturális élet szemében: ma sem hivatalos könyvkiadóknál jelennek meg a könyvei. Konrád ott volt, s az említett vitás kérdésben a döntő szót éppen ő mondta ki. Azt ugyanis, hogy elfogadja: itt nem egy tábor, hanem

egy sok szálon, laza kapcsolódási pontokkal érintkező baráti társaság találkozott. Érdekes, hogy milyen alapon támadták a találkozót. Én három szélsőséges véleményt hallottam.

Résztvevőktől, vagy olyanoktól, akik nem voltak ott?

Az elsőt egy résztvevőtől, egy népi származású politológus barátomtól. Ő azt állítja, hogy a reformkommunisták maguk mögé akarják sorakoztatni az ország minden számottevő erejét, össze akarják mosni a magyar progressziót. A másik értelmezés véleményem és tudomásom szerint a megyei pártvezetéstől származik: eszerint Pozsgay Imre, a Hazafias Népfront főtitkára a reform-ellenes erőket csoportosította. Valószínű, hogy itt a vitaindító egyik mondatának tudatos félremagyarázásáról van szó: Pozsgay arra utalt, hogy Magyarországon megcsontosodott, tévútra jutott a társadalmi-gazdasági reform folyamata, ezen továbbjutni lehetetlen, előlről kell kezdeni az egészet. Egy rántottából nem lehet tükörtojást csinálni, mondta, ahhoz kell egy új tojás.

A harmadik vélemény szerint Lakiteleken az antiszemita gyülekeztek. Valószínű, hogy ez is felülről jött manipuláció, de, tudomásom szerint ennek a demokratikus ellenzék tagjai közül többen - éppen azért, mert nem voltak ott, áldozatul estek. Nem kell különösebben bizonygatni,

hogy ez mennyire alávaló és primitív rágalom. A zsidó kérdés egyetlen formában merült fel: ifjabb Fasang Árpád a felszólalásában utalt arra, hogy minden olyan válságos korszak, mint amilyenben most mi is vagyunk, felveti ezt a problémát; Hídvégi Máté pedig utalt a fasizmus zsidó áldozataira. Összefoglalnád röviden a felmerült kulcsproblémákat?

A leglényegesebb dolgok valamilyen utalás formájában megtalálhatók az azóta megjelent zárónyilatkozatban. Röviden: az állam és párt szétválasztása, a közhatalom megosztása, az országgyűlés hatáskörének konkretizálása, a választási rendszer, a népszavazás kérdése, képviselők visszahívása, az erdélyi menekültek helyzete, a hivatalos élet embertelen terminológiája, a klubok, társaságok helyzetének jogi rendezése, munkájuk koordinálása, gazdasági helyzetünk, stb. Nem volt idő arra, hogy mindenki megtartsa előadását, az elmaradt felszólalásokat viszont többen írásban elküldték a szervezőkhöz.

Milyen visszhangja volt a tanácskozásnak?

A társadalom sokáig csak az egyébként is tájékozatlan nyugati rádióadókból értesült róla. A "Magyar Nemzet"-beli Pozsgay nyilatkozat óta más a helyzet. Úgy tudom, hogy Grósz Károlyt is meghívták a találkozóra. Tény, hogy Pozsgay Imre az ő üzenetét hozta. Ennek lényege: a miniszterelnök mindenkivel hajlandó együttműködni az országért. Úgy tudom, később a rádióban azt nyilatkozta, hogy nem ért egyet a nyilatkozat közzétételével, mert az új kormányprogram idején az optimizmust kell erősíteni. Ezt állítólag előtte magánlevélben megírta a ta-

1984 nyarán, Sepsiszentgyörgyön - a Székelyföld szívében - robbantották fel a rendszer ott felállított, gyűlölt szimbólumát, a Mihai Viteazul szobrot. A robbantás következtében egy személy meghalt, két magyar munkást letartóztattak, akik azóta sem kerültek elő.

1985 tavaszán a Bánság német (sváb) falvaiban tört ki éhséglázadás. A németajkú lakosság által kezdeményezett, de aztán a helybeli románok által is felkarolt akciók leverésére a katonaságot vetették be.

1986 őszén Kolozsvár, Torda, Dés, Erzsébetváros üzemeiben álltak le a gépek, s ezzel párhuzamosan széleskörű röplapakciók révén adták hírlul követeléseiket a kezdeményezők, az egész országnak és a külföldnek. A jelszavas röplapok többnyire kétnyelvűek voltak. Kenyeret, húst, béremelést követeltek. S igen gyakran: tejet a gyermekeknek.

Ezek az események vezették el a romániai társadalmat az 1987-es esztendőhöz, amikor is - részben a fokozódó ellátási zavarok, részben pedig a rendszer megelőző erejének gyengülése miatt - felgyorsultak az események és az ellenállás új formákat s új méreteket öltött. Februárban Iasi, moldvai város egyetemének diákjai tüntettek, s csatlakozott hozzájuk a lakosság egy része is. Nem sokkal ez után léptek sztrájkba a **nicolinai** vasúti csomópont munkásai közül mintegy ezren, magasabb béreket köve-

telve. Az események után közülük 150-et azonnal elbocsájtottak. **Brassó** november 15.-éje után, november 26-án a város faipari egyetemének diákjai tüntettek, december 1.-én a kolozsvári műszaki egyetemisták, 2.-án és 3.-án pedig több száz **temesvári** kollégájuk élve az előző havi megmozdulást. Az események gyorsuló menete ellenére azonban józanul kell látnunk, hogy Romániában a gyors politikai s főképp strukturális változásra nemigen lehet számítani. A jelek nem egy biztató jövőre utalnak (jól mutatja ezt, hogy a megmozdulásokon kevés politikai célkitűzés fogalmazódott meg; azokat jobbra gazdasági okok inspirálták). Hanem arra a keserves jelenre, amely a szolidaritás, az eltökélttség keretei között érett, demokratikus célkitűzéseket igyekszik a román nép - e téren olyannyira kezdő - társadalmi tudatába beol-tani. Mert nyilvánvaló: enélkül az ország nem számíthat senkinek az együttérzésére. Legfeljebb naív, s jobbára a korrupció utánpótlását szolgáló szeretetsomagokra és néhány kibic-szintű - bár gyakorta üdvös - sajtóviasszhangra. S akkor nem is beszéltünk még a romániai társadalom egyik legsúlyosabb problémájáról, a nemzeti-nemzetiségéről. Ilyen körülmények között viszont nem csoda, ha az erdélyi emberek már a csodákban is rossz óment sejtene. Csak remélni lehet, hogy ha a tél enyhe lesz, a tavasz mégsem lesz véres. ■

Kis magyar szexológia

Lehet-e a szexnek vagy a szexualitás megjelenítésének ideológiai tartalma? Igen, kedves olvasóm, lehet. Te erről mit sem tudsz persze, de csak azért, mert nem forgattad még Pereszlényi Zoltán "Örömszerzés" című könyvét (ára 148 forint).

Ha korábban azt hitted, hogy a szex- vagy akár pornofilmeiben csupán "az" lényeges, tévedsz. Ha Te például Nyugat-Európában élsz, kedves olvasóm, hát jegyezd meg, hogy a kapitalista mocsár áldozata vagy. Ha meg nem akarsz áldozattá válni, hát sürgősen vásárolj meg az említett könyvet. Előszavát a jeles Czeizel Endre írta, akit ma legalább annyit látni a televízió képernyőén mint Gorbacsovot vagy Kádárt. Ő tudniillik a magyar genetika sztár-kutatója, aki a januári áremelések kivételével valamennyi fontos társadalmi kérdéshez hozzászólt már.

Az a tény, hogy ő írta az előszót, a könyv tudományos ismeretterjesztő jellegét hivatott növelni. Ha már elolvastad előszavát, a következő oldalakról azt is megtudhatod, hogy mi a szerelem, mi a fogamzás, mi a pénisz és mi a klitoris. De azt is, hogy vannak elülső és hátsó ingerzőnák. Ezt követi a lényeg: szép színes, artisztikus fényképek, melyek be is mutatják a bemutatandókat. Mint egy valódi

lálkozó szervezőinek is. **Hogyan ítéled meg a találkozót jelentőségét?**

A vitavezető Fekete Gyula író történelmi jelentőségűnek nevezte. Szerintem akkor lesz történelmi jelentősége, ha politikai súlyt kap. Ha a tanácskozás anyaga megjelenik és azt megvitatják, ha a politikai életbe, gyakorlatba beépülnek ezek az alternatívák, ha a legfon-

tosabb követelések valóra válásának lehetősége megnyílik, ha az ott alakult Magyar Demokrata Fórum egészségesen, eredményesen és akadályoztatás nélkül fog működni. Ha mindez nem következik be, akkor Lakitelek mítosz marad. Szép mítosz, de sem az országnak, sem a nemzetnek, sem Európának nem erre van szüksége.

Ulpius Tamás, Budapest

Egy barátom könyveket küldött Pestről, többek között a "Főlépéldány" új hullámos irodalmi-képzőművészeti csoport gyűjteményes kötetét, **Ka!Ka!Ka!** címmel. A társadalom peremére szorított fiatalokkal, szegényekkel, csövesekkel szolidáris irodalom egyre jobban kezdett izgatni, nagy tesszéssel lapozgattam a könyvet. Friss, szenvedélyes, kétségbeesett, merész "szubkultur-irodalom" - gondoltam magamban. Amig el nem jutottam Temesi Ferenc: **Vissza az irodalomba vagy szerelem egy elfelejtésben...** című elbeszéléseiig. A főhős irodalmi és házassági válsága elől egy alkotóházba menekül. Az ebédnél összeütköztetik két nővel. Az egyik "feminista lírikus" - és evvel hősünk szemében már el is áthatja magát. Haladó szellemű hősünk haladó véleménye szerint ugyanis a feminista egyenlő a rondával, frigiddel, utálatossal. Egyébként hogyan is néz ki modern írónk házassága: *"Túl jól sikerült a házasságom.*

Németh Magda, Salzburg

Női szemmel

Köszöntöm az új rovat olvasóit, mindenekelőtt a nőket. Tollhegyre szeretnék tűzni minden nő-ellenes kijelentést, a hagyományos női szerepet szentesítő megnyilvánulást, amit a magyar nyelvű sajtóban, rádióban, televízióban avagy a hétköznapi életben felcsipek. Nem kell sokat keresgélnem, hiszen a téma az utcán hever - vagy a könyvespolcomon, íróasztalomon.

Feleségemmel elszántan szeretjük egymást, ő pedig szép lassan tévé-újságélőfizetőt, havielőfizetőt, gépkocsinyereménybetétkönyvelőt, és ami a legfontosabb: büszke apát faragott belőlem, pusztá jóindulattal.

Ime a hagyományos magyar idill: a feleség a házasság alatt buzgón gyakorolja a pótmama szerepét, és minden energiáját férje helyes nevelésére fordítja. Egyébként amíg írónk az alkotóházban szeretkezik, vedel és irogat, a derék feleség

természetesen egyedül kínlódik a munkájával, gyerekkel, háztartással.

Milyen az a nő, akit hősünk az alkotóházban felszed? Mindenekelőtt nem feminista. Igazi "jó nő", avagy Temesi szavaival élve: *"...ez a lány a legnagyobb dolog a marhapörkölt és a kisfröccs feltalálása óta".*

A "jó nő" minden tiltakozás nélkül lenyeli a bókot, valamint szeretője jóbarátjának következő megjegyzését is: *"Virtuózul fújhatja a bi-*

borfurulyát, az biztos. Rá van írva a műsor... Nem volt ez rossz nő tíz évvel ezelőt...

A nő egyébként 32 éves...

Világos, hogy a nővel nem csak szeretkezni akar, hanem elvárja tőle, hogy felszolgálja a reggelit. Az is világos, hogy a nő csak az ágyban jó, egyébként tehetségtelen. *"Néha lekent egy se figuratív, se nonfiguratív képet"* - írja hősünk megvetően szerelméről. A "tehetségtelen nő" végül faképnél hagyja zseniális írónkat, aki előbb megpróbál a feleséghez visszatérni, de a hűtlensége miatt kidobja. Erre a sárga földig leissza magát és mély önsajnálatba zuhan. *"Hagytam, hadd öntsön el a fájdalom. Keztem megérteni a Rock and Roll Királyát, aki miután felesége elhagyta, nem tudott talpra állni többé..."* Ehhez hozzá kell tenni, hogy írónk az elbeszélés kezdetén még kimondottan utálta *"ezt a csipőtekergető szépfüti"* és a róla szóló könyvet csak fogcsikorgatva fordította, hogy pénzhez jusson. De lám,

ilyen a férfi-szolidaritás! Most egyszerre kezd megszeretni a szegényt. Meleg együttérzést, szolidaritást csak férfiak iránt képes érezni. Új szobatársat kap az alkotóházban, egy férfit, aki szintén házassága elől menekült ide, mert a felesége már oda fajult, hogy nem is főz rá! A két meggyötört, sorsüldözött hapsi meghitt közösségben él: *"Napjaink ezután a teljes nézetazonosság és a kölcsönös segítségnyújtás jegyében teltek. Írtunk, sakkoztunk, zenét hallgatunk, ittunk, sétáltunk."*

Dehát a legszebb férfibarátság is véget ér egyszer, jön a gyöngéd búcsú: az egyik kedveskedve baromnak nevezi a másikat, mire az megkéri szeliden, hogy ne pofázzon. Mert érzelmeskedni nem "férfiás", az csak a gyöngé nőkhöz illik. Mi több: a nőknek ez a fő hivatásuk. Az érzelem. Az elbeszélés happy-enddel végződik. Betoppan a jó feleség, megbocsát és hazavonszolja zseniális írónkat a meghitt otthonba.

Vietnám lesz Afganisztánból ?

1979. december 29-én a Szovjetunió megtámadta a semleges Afganisztánt. A háború azóta százezernyi halálos áldozatot követelt. Több mint 3 millió afgán menekültként él hazáján kívül...

Interjú. Alanya Lars Svensson, tagja a svédországi kommunista pártnak (VPK). Az interjú színhelye Lars Svensson emeletes villája Vällingbyben, Stockholm egyik villanegyedében. Lars 36 éves. Tíz éve tagja a svéd kommunista pártnak. Nős. Egy gyermeke van. Volvója, motorcsónakja a ház alatti garázsban. Szakmája: géplakatos. A téma: a szovjetek afganisztáni háborúja. Aki kérdez - a MOTOLLA svédországi szerkesztője: Keresztesi György.

M.: Azt hiszed, lényegi különbség van az amerikaiak vietnámi és a szovjetek afganisztáni háborúja között ?

L.S.: Igen. Az oroszoknak ideológiailag igazuk volt, amikor megpróbálták a nemzetközi imperializmus terjeszkedését gátolni. Sajnos a háború elhúzódott és ez értelmetlen emberáldozatok árán történik. Ha az amerikaiak nem támogatnák a gerillákat, már rég béke lenne Afganisztánban.

M.: Szóval az USA lenne hibás a mostani állapotért.

L.S.: Nagyrészen igen.

M.: Dehát mit szólna 1956-hoz. Akkor bennünket, magyarokat, nem támogatott az USA, mégis halomra lőtték a népünk egy részét. Az is motivált lett volna ideológiailag ?

L.S.: Más idők voltak. Kemény idők. A sztálinizmus szelleme még élt. Ma Magyarországon jól él a nép, a munkásosztály. Ma nem lehetne 1956-ot megismételni.

M.: Az hogy milyen jól él a "nép" Magyarországon, vitatható. Mondd, te jártál Budapesten ?

L.S.: Igen. Nagyon tetszett.

M.: Hol aludtál ?

L.S.: Egy jó szállodában. Azt hiszem Hilton.

M.: És akkor megállapítottad, hogy a magyarok jól élnek...

L.S.: Igen. Nézd én nem vagyok egy dogmatikus fafej. Tudom, hogy vannak hibák, igazságtalan-

ságok ott is. De itt is. Csakhogy itt a tőke, a fináncsászarak tartják kézben a gazdasági életet és ezen keresztül a politikát is. Magyarországon a néptömeknek nagyobb a beleszólásuk...

M.: Mibe ?

L.S.: A politikába, a gazdasági életbe.

M.: Te így gondold... Talán inkább térjünk vissza Afganisztánra: gondold, hogy az orosz népnek kell ez a háború? Tudod, hogy a Vörös Hadseregnek már 15 ezer halottjába és 25 ezer súlyos sebesültjébe került az egész buli ?

L.S.: Az orosz katonák testvéri segítségét adnak az afgán népnek. Csak ellensúlyozzák az amerikaiak 600 millió dolláros segítségét.

M.: Nem válaszoltál a kérdésre: jó-e az orosz fiúknak haslövést kapni egy absztrakt ügyért ?

L.S.: Nem, nem jó. Minden háború erkölestelen. De szerintem - mint mondtam - a háború tartósítása elsősorban amerikai érdek.

M.: Ez számomra furcsa, nagyon furcsa gondolat. Mindegy, látom így nem sokra megyünk. Kérdem akkor inkább így: mit szólnál, ha 15 ezer svéd fiút lőttek volna le valamilyen "ügy" miatt, valamilyen ideológiai megfontolásból.

L.S.: Attól függ milyen "ügy"-re gondolsz. A magas ideálok, a "szent" ügyek mindig áldozatot követelnek.

M.: Mondj egy példát egy ilyen "szent" ideálra.

L.S.: A szocializmus győzelme, az ember ember általi kizsákmányolásának megszüntetése, a végleges leszerelés, a népek szuverenitásának tiszteletben tartása...

M.: Gondolod az oroszok tiszteletben tartják az afgánok önrendelkezési jogát, Afganisztán szuverenitását ?

L.S.: Igen, ellensúlyozván a reakciós körök hatását.

M.: Gondolod, hogy Afganisztánnak az lesz a vége mint Vietnámnak, a nagyhatalom vesztesége ?

L.S.: Nem. Afganisztánban a szocializmus győz, és az afgánok egy új életet, egy új és igazságos rendszert építenek majd fel.

M.: Úgy mint a lettek, ukránok, lengyelek, magyarok ?

L.S.: Úgy, vagy még jobban.

Itt aztán kikapcsoltam (kicsit szomorúan) a magnót. Nézem Lars kék szemét. Ő hiszi amit mond, nem kell félnie, nem kell megjárnia magát. Lars Svenssonból a "forradalmi lendület" árad. Búcsúzom. Kezet nyújt. Reméli, még találkozzunk. Én sejtem, hogy nem.

Stockholm, 1987 december 29.

Dr. Keresztesi György

Új Árak: egy évi előfizetés (4 szám MOTOLLA + KÖRVONALAK): DM 12 / öS 90.

Nur wer
kritische Leser hat,
macht eine
gute Zeitung.

Süddeutsche Zeitung

Société
Balaton Imp-Ex

Az IKKA franciaországi
főképviselete

12, Rue de la Grange Batelière

75009 Paris Tel: 48 24 65 97

Nyitvatartás:

kedd - péntek 9h-12h és

14h-17h, szombat 9h-12h

PUSZTA CSÁRDA

Magyar
Kisvendéglő

Inhaber: Győri

Volkartstr 15, 8000 München 19

(U-Bahn Rotkreuzplatz)

nyitvatartás naponta 18.00 -1.00 óráig,

hétfő szünnap.

Vasárnap- és szünnapokon délben is:

11.30 - 14.30 óráig nyitvatartás.

Azstallrendelés: Tel.: 16 82 71.

Nyugati
MAGYAR KÖNYVEK

KOSMOS

Kosmos

Wollzeile 16, 1010 Wien

Tel.: 52 48 85

BIZTOSÍTÁS ÜGYEKBE
élet-, beteg-, gépjárműfelel-
ségbiztosítás stb. rendel-
kezésükre állunk.
Kérésére tájékoztatást
küldünk:

Magyar Sándor

Sonnenstr. 4

8000 München 2

☎ 089 / 59 87 60

PS: Nálunk pénzt is lehet
keresni közvetítői tevékeny-
séggel.

Berlin - Európa kulturális fővárosa 1988-ban

Néhány éve született meg az ötlet, hogy Európának kulturális fővárosa legyen. Berlin, - Athén, Firenze és Amszterdam után - immár a negyedik város, amely az Európai Közösség művelődésügyi minisztereinek döntése alapján ebben a kinevezésben részesült. Most került először a választás egy olyan városra, amelynek különös helyzete következtében nem mindennapi szerep jutott osztályrészül Európa jelenlegi politikai konstellációjában.

Nyugat-Berlin kicsi, zárt Közép-Kelet-Európában, és, mint az Európai Közösség része, a demokrácia előretolt helyőrsége. Az emberek élete ennek a kettőségnek és ellentétnek a jegyében zajlik. Berlin az egyedüli példa, amikor nem a város veszi magát körül fallal a külvilágtól való védekezés képén, hanem fordítva. Itt jobban át lehet érezni, mint bárhol, hogy Európa identitása nem szorítható politikai tömbök mesterséges korlátai közé. A két Berlin állandó emlékeztető és figyelmeztető Németország és Európa kettészakítására, amelynek áthidalása a jelen és jövő elintézetlen ügyeihez tartozik. A kulturális főváros szerepe alkalmat nyújt Berlinnek, hogy Európa figyelmét megint maga felé irányítsa. A város már a múltban is kulturális újítások kiindulópontja volt és az európai modern művészet kialakulásában lényeges szerepet töltött be. 1988-ra a város nyugati része egyetlen kiállítás alakul. Ezzel majdnem átmenet nélkül kapcsolódik a múlt évi 750-ik születésnap rendezvényeihez, amikor a politikai adottságokból kifolyólag a város két felében külön ünnepek keretében emlékeztek meg az évfordulóról.

Ízelítő a kulturális év várható eseményeiből:

- Minden eddiginél átfogóbb Beuys-kiállítás, az európai avantgarde művészet kiemelkedő nagyságának emlékére,
- A Berlii Filharmónikusok koncertje, Herbert von Karajan vezetésével, a BBC Symphony Orchestra London, az Orchestre de Paris, valamint az Európai Közösség fiatalokból álló zenekarának hangversenyei,
- "Metamedia-88": a digitális zene lehetőségei pop-koncert keretében,
- színházi és filmbemutatók, az Európai Filmfő első kiosztása,
- Európai Írótalálkozó: keleti és nyugati írók párbeszéde,
- "workshop": kísérleti művészeti formák bemutatása a közönség részvételével,
- avantgarde operaegyüttesek bemutatói.

Berlin, ahol a hagyományos és az avantgarde irányzat egyaránt ott-hon van, 1988-ban vendégül látja a különféle művészeti irányzatok és áramlatok képviselőit. Ez a szeretetre méltó, tragikus sorsú város, Németország egyedüli világvárosa, különösen alkalmas ennek az európai méretű és szellemű rendezvénynek a megtartására, egyben azt is jelezvén, hogy Európa nem végződik az Elbánál.

Cigány Imre, Brüsszel

Felolvasó Színpad

A budapesti Radnóti Miklós Színpad formabontó, "kulisszák mögötti" kezdeményezését mutatjuk be. A Felolvasó Színpad - melynek programjára havonta egyszer kerül sor - lényege, hogy a színészek a közönség elé viszik az olvasópró-

bát. Már ez az ötlet is különleges élményt ad, hisz betekintést kapunk a színházi munka folyamatába. A Felolvasó Színpad igazi jelentősége abban van, hogy lehetőséget biztosít fiatal szerzők még meg nem jelent darabjainak megismerésére. Mert lehetnek olyan színművek, melyek csak ilyen formában adhatók elő, azaz nagy előadásra már nem engedélyezettek.

Könyvek

Gézi János: Vadnarancsok II. (JAK füzetek 27), Budapest 1987. Gézi belelő képességgel foglalkozik a társadalom periferiájára sodródott, "deviáns magatartású" emberekkel. A magyarországi homoszexualitást tárja elénk, kapcsolatteremtésük változatait, erkölcsi konfliktusait. Bódy Gábor: Tüzes Angyal (JAK füzetek 30). Az elhunyt filmrendező utolsó két nagyjelmeztelve. A kötetet kép- és jegyzetanyag egészíti ki. Hamvas Béla: Szellem és egzisztencia (Baranya Megyei könyvtár). Az első melyre ható magyar nyelvű tanulmány az egzisztencialista filozófiáról. Hamvas Béla (1897-1968) jelentős gondolkodó, akinek életművét hosszú évtizedeken át méltatlanul háttérbe szorították. Gyermekkönyv: Barcy/Somogyi: Magyar Huszárok (Móra).

Mátyás Király - törökök - I.világháború - a színes könyv megvilágítja a magyar huszárok életét a történelem folyamában. A rajzokat Somogyi Győző készítette. Dante - Dali: Isteni színjáték. Dante színjátéka Babits Mihály fordításában, luxuskivitelben, Salvador Dali 30 színes illusztrációjával. Hizsniai Zoltán: Rondo, és Farnbauer Gábor: A hiány szorítása. (Főnix füzetek 14 és 16) - versek. A Főnix füzetek a csehszlovákiai Madách kiadónál jelennek meg. Hory András: Bukaresttől Varsóig (Gondolat). Hory 1919 és 1940 között, mint Magyarország diplomatája, fontos külpolitikai események résztvevője volt. Emlékiratai bepillantást engednek körülményei, munkamódszerei és a diplomácia kevéssé ismert világába.

A Harmadkor hetedik száma

A HARMADKOR a szegedi egyetem bölcsész- és irodalomtudományi tanszék lapja. Szerzői a magyarországi egyetemi városokban élnek, részben elvégezték az egyetemet. A HARMADKOR az egyik legdinamikusabb, legismertebb egyetemi lap. Az 1985-ben Cleveland/USA-ban alapított Jó-zsef-Attila Irodalmi díjat 1987-ben a HARMADKOR három szerkesztője nyerte el.

A MOTOLLÁnál kapható:DM5. A bevételből a szegedi egyetemen könyvtár készül nyugati magyar szépirodalommal.

Bemutató: A padlás (Vígsház), Presser Gábor -Sztevanovity Dusan.

Presser Gábor mese-musicalje valószínűleg az évad szenzációja lesz. A musical, mint műfaj, könnyebb emészthetősége miatt mindig is sikeresnek számított, hát még, ha egy olyan zeneszerző munkájáról van szó, aki immár húsz éve (Szörényi mellett) a magyar rockzene vezéralakja.

Irodalmi Levelek

Megjelent az Irodalmi Levelek Köln-Budapest első kötete. Szász Béla Penelopé és a lovag című kisregényével kezdte Farkas Péter és Petri György sorozatát, amelyben jelenleg Konrád György és Szöcs Géza írásai vannak előkészületben.

Szász Béla jelenleg Angliában él. Minden kényszer nélkül című munkája, amely németül, franciául és angolul is megjelent, a kommunista tisztogatások időszakának egyik legfontosabb dokumentumregénye.

Az egyes kötetek ára DM 12,50.

Cím: Irodalmi Levelek, Rathenau-platz 35, D - 5000 Köln 1.

Néhány szó az ef-Lapokról

Az "ef-Lapok" az Egyetemi és Főiskolai Tanács kiadványa, vagy ahogyan az impresszum fogalmaz: A KISZ KB EFT tájékoztatója. A sokat tapasztalt olvasó első látásra azt hiheti, hogy az igényes külsejű, sokszorosított füzet, valószínűleg egyike a KISZ Központi Bizottsága jólfészült propaganda-anyagának, hisz az "ef-Lapoknak" nincs ára, terjesztője, nincsenek évfolyamai, példányszáma. Egyszer csak megjelent, jelen volt.

Ez az esetlegesség viszont - két szám között néha egy, máskor hat hónap telt el - igen jó szolgálatot tett a lapot szerkesztő, író és olvasó közönségnek: hiszen egy ilyen folyóiratot, amely semmilyen komoly, vas- vagy keménykalapos külsőséggel nem rendelkezik, talán a cenzurázó-ellenőrző felsőbbbség sem vesz komolyan, így számos olyan cikk, hangulat, érv vagy mondat átjuthat a szűrőn, melyeket hiába keresnénk másutt. Például a történelmi Magyarország területén élő, ám a Népköztársaság határain kívül rekedt magyarokkal az ef-Lapok még azidőtájt is foglalkozni mert és tudott, amikor a témát taktikai megfontolások miatt országos zárlat alá helyezték, és csak hébe-hóba, szinte megfelfejthetetlen körülírások árán lehetett beszélni róla.

Az ef-Lapok - tájékoztató szerepéhez híven - mozgalmi ügyekkel kezdődött. A szerkesztők igyekeznek úgy tállalni-tállaltatni az áramvonalasítási gondokkal küzdő ifjúsági szervezet napi problémáit, hogy elnyerjék a "kenyéradó gazda" jóindulatát a következő oldalak számára. Hiszen úgy tűnik a valódi ef-Lapok csak ezután kezdődik. A politológiai cikkek fontos helyet kapnak, gyakran tárgyilagos, közvetlen hangvételű interjúk formájában jelennek meg. Az általánosabb értelemben vett politológiához kapcsolódóan az ef-Lapok rendszeresen ismerteti az újonnan megjelent könyveket.

A következő két állandó rovat, a Nemzet és Emlékezet, illetve a Közép-Európa ugyanazt a témakört

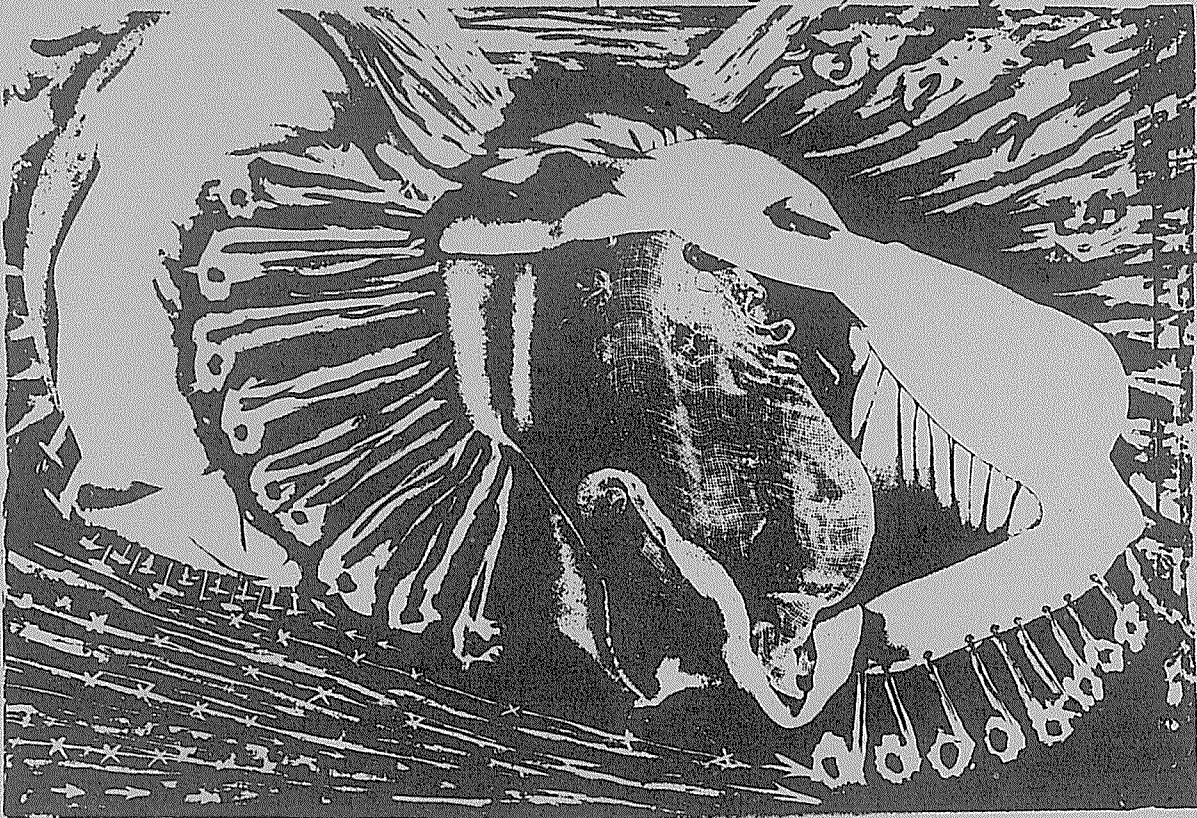
igyekezik megközelíteni, jelesül a nemzet azon részének sorsát, amely a közép-európaiságot, mint történelmi fátumot lelke és léte mélyéig megszenvedi.

A lap ismertetése nem lenne teljes a művészeti melléklet említése nélkül. A Tamási Orosz János szerkesztette Art Magazin fiatal - többnyire kötet nélküli - költőket, prózaírókat közöl. Ugyanitt a képzőművészek, a műfordítók, esszéírók, szociológusok is kapnak bemutatkozási lehetőséget.

Az elmondottakból talán kitűnik, hogy az ef-Lapok a pár ív terjedelemben, a hébe-hóba jelleghez képest igen sok feladatot vállal magára: politizál, történelemre emlékeztet, kortárs mozzanatokot dokumentál, "kallódó" eseményekről tájékoztat, verset, prózát közöl, "feszeng".

A lap 1988-ban átalakul. Eddig elvben havonta kellett volna megjelennie, ezévtől 4 alkalommal jelenik meg, bővebb terjedelemben.

B.P.

Halbauer Ede, Budapest: Rejtett Determinánsok (tusrajz).

MOTOLLA & KGY Studio gyűjteménye

Első Őrségi Magyar Táncháztábor, Felsőőr, 1988. május 11-15.

Célja, hogy a Nyugat-Európában élő magyarság megismerje az Őrségi magyar kultúrát. Őrségben található az egyetlen honfoglaláskori nyugaton élő magyar kisebbség. Muzsika: a Barozda együttes, Erdély egyik legismertebb együttesének Svédországba emigrált magja.

A táncokat Katona István tanítja. Elméletéről Somogyi Győző festő fog beszélni. Táborfő: 1200 ös (4 nap teljes el-látás, szállás és teljes tandíj). Jelentkezési határidő: 1988. április 30.

Cím: Dr. Németh László, Hofstattgasse 24/III, A-1180 Wien, tel. 0043/222/ 31 14 082.

TÁNCOL A MOTOLLA címen viszont szeretnénk pontos tájékoztatást adni a néptáncrendezvényekről Európaszerte. Kérünk minden rendezőt, hogy vegye fel a kapcsolatot velünk következő címen: TÁNCOL A MOTOLLA, Otto-Suhr-Allee 57, D - 1000 Berlin 10.

Képaláírás helyett

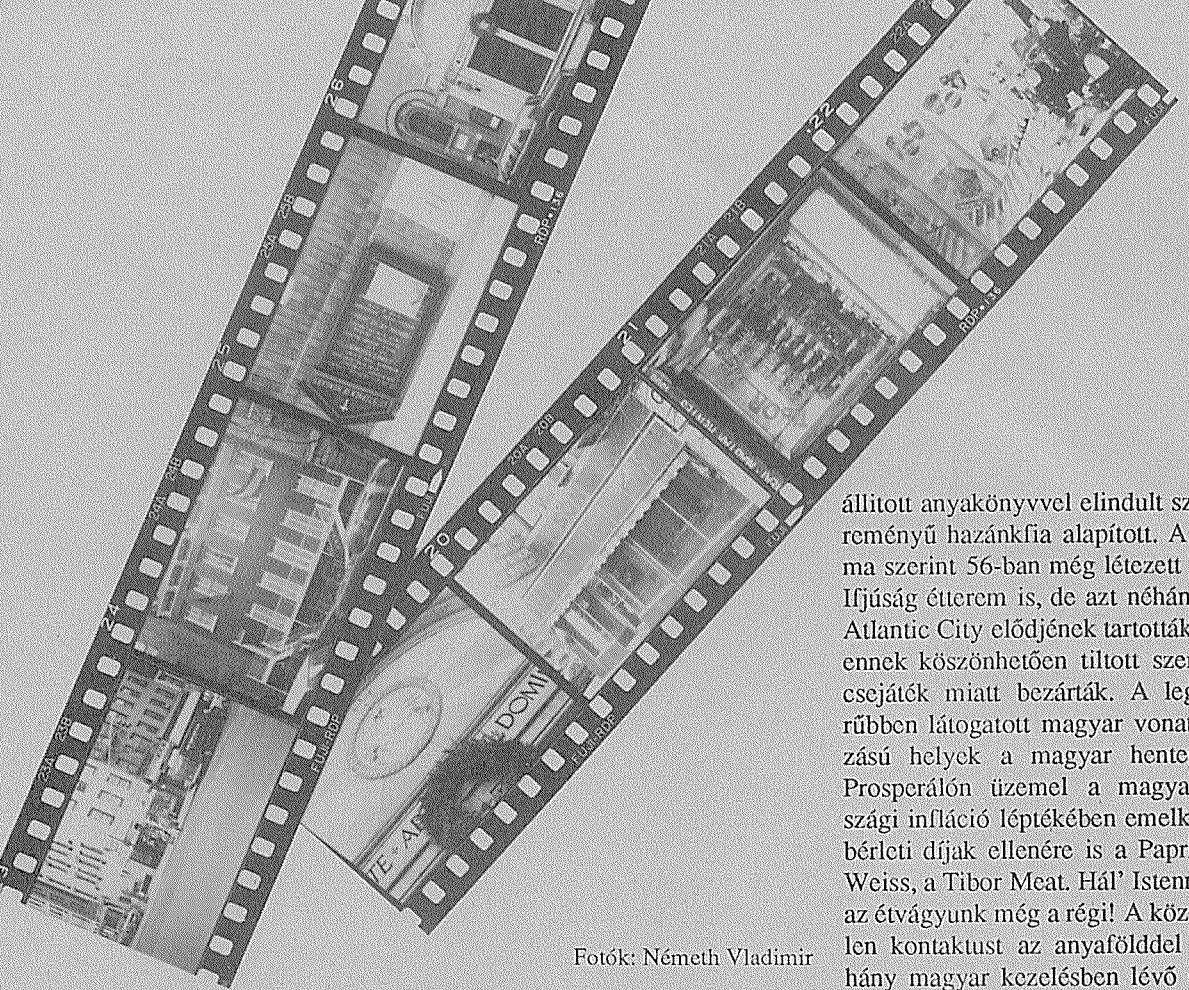
— Impressziók a New York-i Szeköndről.

A napokban a "Mocca" étteremben vacsoráztam barátaimmal. Mivel kicsit megkésve érkeztem, nekem már nem jutott szék, de megoldottam a problémát azzal, hogy a félig telt étterem egy másik asztalától széket hoztam magamnak. A rendelésnél derült ki, micsoda főbenjáró bűnt követtem el ezzel a cselekedetemmel.

A csinos pincérnő közölte velem: Addig nem hajlandó kiszolgálni amíg a főnök nem ad engedélyt a szék önhatalmú helyváltoztatására. Istenem, otthon vagyok vagy csak álmodom? Nap nap után érik az embert ilyen "kellemesnek igazán nem mondható" meglepetések Budapesten vagy akár Százhalombattán, de a fenti kis intermezzó New York belvárosában történt a Second Avenue-n található magyarosch étteremben, a New York-i magyar negyed egyre erőtlenebbül verő szívében. Még néhány évvel ezelőtt is a 70. utcától a 86-ig terjedt e kis "amerikás" Magyarország, de az egyre növekvő lakberek szorításában — az egyre szaporodó számú magyarsággal fordított arányban — "Trianon utáni típusú" zsugorodás állt be a New York-i magyarok e kis szigeténél életében is. Megszűntek a magyar bárok, az ír kocsmáros ismerkedik manapság a magyar vir-

tussal, a számára érthetetlen, de egy-egy mondaton belül többször is ismétlődő magyar folklórral. Nem ritka a magyar szó ma sem ezen a környéken; unatkozó öregurak tárgyalják a napi eseményeket, néha feltűnik Szarka a magyar "bum" (otthontalan koldus) is, aki sorstársait keresi egy meghitt beszélgetés erejéig — no meg néhány dollár sosem árt. Sült kolbász felett meditáló, magyarországi "dollárszagú" utazásokat felelevenítő melósok monológ-párbeszédeinek Budweiser-szagú lehellete keveredik az eredeti recept alapján készült Pick szalámi illatával.

A magyar negyed szellemi élete egyre inkább egy a 82. utcában található kis, kétszintes ház falai közé szorul, itt található ugyanis a Püski-Corvin Könyvesház, ahol nemcsak bőséges választék várja a szellemi táplálékra éhezőket, de alkalmanként felolvasóestek, kiállítások, beszélgetések színesítik az

Fotók: Németh Vladimir

amúgy elég színtelen magyar szellemi életet. Nem merem igazán a kulturális rendezvények közé sorolni az időnként Amerikában hahnizó Záray-Vámosi kettős könnyfakasztó előadásait, vagy más jelentősnek nem titulálható, magyarországi dollárszámlájukat duzzasztó, bevásárlókörrúra érkezett magyar "művé-

szek" bombasztikus előadásait. A 82. utcában található a Szent István templom, a görög-katolikus templom és a Független Magyar Református Egyház is. Itt székel a Magyar Ház, otthont adva a Cserkészeknek, a Magyar Piarista Öregdiákszövetségnek, az Amerikai Erdélyi Szövetségnek egy most újrainduló és jelenleg kicsit kaotikus állapotban lévő magyar könyvtárnak (egyelőre csak a szamizdat része van a könyvtárnak szakszerűen katalogizálva) — és egy amerikai táncsoportnak.

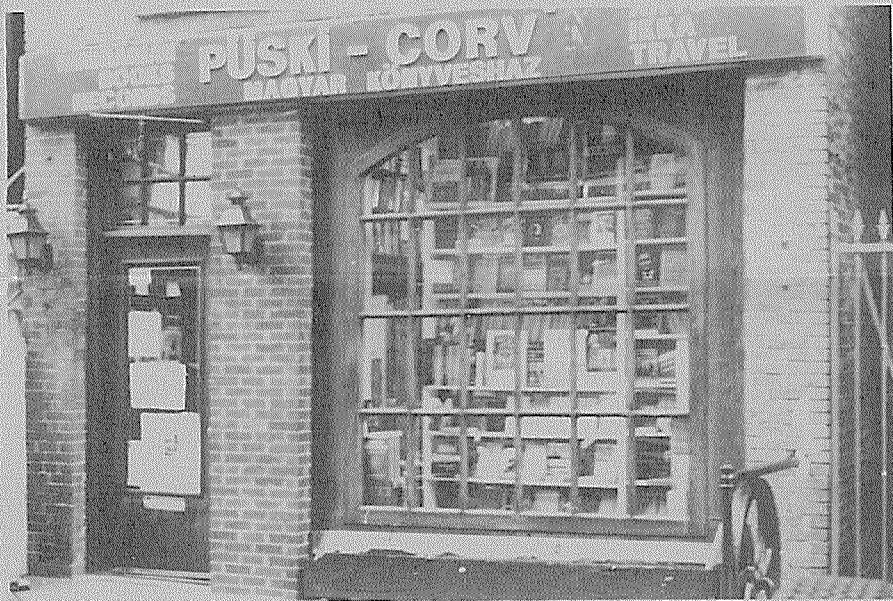
Az igazán jellegzetes magyar helyek azért mégiscsak a vendéglők és a stefániát is áruló "echte" magyar cukrászdák — a Piros Tulipán, a Csarda, a már említett Mocca, Eger Vár, az arab tulajdonban lévő Budapest cukrászda, a Rigó Pastry. Megszűnt már a Futball bár, a Bristol, a Három Huszár, a Kulacs, Mrs. Terhes vendéglője, és a Tik-Tak is amit 18 évvel ezelőtt egy Amerikába Jacques de la Fontaine néven érkező, de Salgótarjánból még Bányász György névre ki-

állított anyakönyvvvel elindult szépreményű hazánkfia alapított. A fáma szerint 56-ban még létezett egy Ifjúság étterem is, de azt néhányan Atlantic City elődjének tartották, és ennek köszönhetően tiltott szerencsejáték miatt bezárták. A legsűrűbben látogatott magyar vonatkozású helyek a magyar hentesek. Prosperálón üzemel a magyarországi infláció léptékében emelkedő bérleti díjak ellenére is a Paprikás Weiss, a Tibor Meat. Hál' Istennek, az étvágyunk még a régi! A közvetlen kontaktust az anyafölddel néhány magyar kezelésben lévő utazási iroda biztosítja. A húsz éve működő, legnagyobb magyar utazási iroda a Duna ("Utazzon a Dunától a Dunáig"). A Barbara kezelésében működő Molnár Travel és a Hungária. Ők intézik a hazalátogatók ügyes-bajos dolgait, a kilátogató és nemegyszer kintmaradó rokonok kiutazásával járó adminisztrációs ügyeket.

A New York államban magukat magyarnak valló "amerikások" száma a nyolcvanas évek elején kb. 116 ezer volt, ebből 7600 lakik a Yorkville-nek nevezett, a Second Avenue környékén elterülő magyar negyedben. A magas megélhetési költségek, az egyre növekvő bűnözés tovább szorja magyarságunk magvait, amely osztlódás nem igazán segíti elő az amúgy is fogcsikorgatva életbentartott, de még mindig lélegző "Történelmi Magyarországunk" e kis részének összetartozását.

N.V. New York

u.i.: Külön köszönet a New York-i róver cserkészeknek, akik adatgyűjtő munkájukkal segítettek munkánkat.

Balassi "kastliul", északon

1987 végén Stockholmban járt néhány kastli diák. Névszerint Schmidt Arnold, Le Riche Erika, Szabó Kristóf, Varga Tünde, Gáspár Zsuzsa, Schirocky Zsolt és Dénes Tamás. Eljátszották Balassi Bálint "Szép Magyar Komédiá"-ját, Török Viola rendezésében. A szereplők között nem egy másodgenerációs magyar volt.

Szeptikusan vártam, hogyan fogják ezek a nem magyar környezetben felnőtt lányok, fiúk Balassi (nem tömondatokban írt) tündérajátékát előadni, méghozzá egy mives magyar szótól elszokott, heterogén stockholmi közönségnek. A nézőtérien sok volt a gyermek, többségük Svédországban született, vagy ott nőtt fel. Tudják-e majd követni, érteni, élvezni a bonyolult cselekmény még bonyolultabb szövegét? Az előadás élmény volt. A színészek remekeltek. A kastliak érthetően, a komikum jó adagolásával, könnyedséggel játszottak. A reneszánsz humor nem egyszerű szóvirágait "vette" a közönség. A sok száz ember (400? 500?, jó néhányan be sem fértek) - tapsolt, ünnepelt. A Barozda együttes zenélt: "Tambur - tambur ..." Milyen lehet egy várban működő,

bentlakásos gimnázium aligazgatója? (Hogy mégjobban színezzem: germán vár, lányok-fiúk külön-külön, közöttük fal - THE WALL! - konzervatív hagyomány, szigorú házirend.) Milyen lehet tehát a "diri"? Szikár, szemüveges (+3D), fekete-szürke esetlen ruhában, állig begombolva, pici bajuszkával összeszorított ajka felett, megbotránkozó, erkölcsös sz. Legalábbis így képzeltem el. Ehelyett az előadás után élénk lépett egy szép, szőke, közvetlen nő. Bíró Gabriella aligazgatónő. Ez rögtön jelezte: a sablonok nem érvényesek. A tanárnő ismertette a kastli gimnáziumban zajló magyar nyelvű oktatás körülményeit. A közönség sokat is kérdezett, sokszor keményen. Mindenre volt jó válasz, érthető indoklás. Megtudtuk, hogy Kastl nem a régi. Ami jó

és szép az iskola hagyományában, az él. Ami ostoba volt és értelmetlen - elfűjta a szél. Új szelek, új emberek, új gondolatok - ilyen Bíró Gabriella és Török Viola. Az utóbbi lelkesen szervez, tervez: színdarab, régi zene, szép magyar szó - s a diákok szeretik. Kastl egyedülálló a maga nemében. Német tanterv szerint működő, magyar nyelven folyó oktatás - érettségi bizonyítványa egyenértékű a bajorországi gimnáziuméval. Független intézmény, keresztény hagyománnyal, szigorúan semleges politikai világnézettel. Konfliktusoktól nem mentes a története. Ma azonban a várban (mely olyan könnyen börtön lehetne) az ész és a lélek ápolása a fontos. Kastl ma: jó iskola. És ami fontos, ez utóbbi gondolatot már maguk a diákok súgták nekem, egy kicsit szégyelve, mert a sulit dicsérni az nem épp normális diákhöz illő. A svédországi turné folytatódott. Göteborgban is sikeresen szerepeltek a diákok. Egy hónap múlva Párizsból kaptam egy lapot, - akkor ott léptek fel. Remélem, bírják a tempót. Dr. Keresztesi György, Stockholm

Csillog a magyar kard Kastlban

A tanulókon kívül kevesen tudják, hogy a Magyar Gimnáziumban néhány tehetséges fiatal - megfelelő szakmai irányítással - nagyon eredményesen sportol. Elsősorban a vívókra gondolok: tevékenységük az utóbbi években egyre eredményesebbé válik.

A kezdetek a 70-es évekre nyúlnak vissza. Thury Ferenc tanár úr már régóta edzette a tanítványokat. Szép sikerek után többen abbahagyták, majd a "böji" időszak következett. A régiek elmentek, az újak még nem lendültek be igazán. Ezután következett a fordulat. Az 1983-ban érkezett Bíró Endre edző vette át a csapat irányítását. Elérte, hogy a kastliak neumarkti színekben versenyezzenek. Neumarktban addig vívás nem létezett, ezután alakult meg a Deutsch-ungarischer Fechtterring (DUF). 1985 nyarán megérett az eddigi munka gyümölcse. A bajorországi csapatversenyen elért második

helyezés jelentette az első komolyabb sikert. Ez az eredmény további kemény munkára buzdította a mieinket. Az 1987-es Bajor Bajnokságon Jakobszen Gábor az A-Jugend-ben második, a Junioren-versenyben pedig ötödik lett, Joachim Christian a harmadik illetve hetedik helyen végzett. De ezek az eredmények még nem mutatják a csapat valódi értékét. Most azok is vívnak megint, akik már egyszer abbahagyták. Novemberben, az 1987-es ifjúsági világkupán Palermóban, a DUF-ból Jakobszen a 38. helyet, Joachim a 43. helyet érte el.

Bertalan Zsolt, Kastl

MUSICA HUNGARICA
Katkó Sándor
Rümannstr. 4
D - 8000 München 40
Tel.: 089/ 30 50 43

Magyarország történelmi térképe a vármegyék címereivel, 83 x 55 cm, színes nyomás: DM 20.-

folytatás

nyezték be. Annyira ment ez a félelme, hogy a vérvizsgálati leletét elküldte nekünk, amit itt kivizsgáltattunk. Kisebb abnormalitásokon kívül nem találtak benne semmi rendkívülit. Király továbbra is azt üzente, sugárveszélytől fél. Mi ezt annak idején elfogadtuk mint egy állandó nyomás alatt élő ember jogos és érthető, akkor is, ha nem egészen objektív, vagy racionális

"A tüntetés szervezőit reggelre kinyírni!"

félelmét. Pacepa könyvéből azonban kiderül, hogy Király egyáltalán nem volt paranoiás, hanem *valóban* sugározta. Ez az eset egyébként Pacepa osztályának a "munkája" volt. Sok hasonló történet szerepel a könyvben.

Nagyon fontos ez a könyv azért is, mert dokumentumokkal leplezi le a román kormányzat bűnszövetkezet-módszerű, cinikus nemzetközi politikáját. Pacepa leírja a mindennapi eseményeket, párbeszédet Ceausescu és felesége, Elena, és környezetük között. Ezek az undorító jelenetek a legvisszataszítóbb valóságában mutatják be, hogy milyen primitív bizánci diktatura a cezaromán Ceausescu és családja uralma. Ezentúl nemigen állíthatják a nyugati politikusok sem, hogy Ceausescu egy liberális és Románia függetlenségére törekvő "államférfi" lenne. Elegendő Pacepa könyvének bármelyik mondatát idézni egy ilyen állítással szemben és az megcáfol mindent. Eddig ugyanis voltak, akik nagy becsben tartották mint politikusot, szívesen hitelt adva a Szovjetuniótól függetlenséget bizonygató hazug propaganda programjának.

MOTOLLA: A könyv a *Hungarian Human Rights Foundation*-t és téged személyesen is érint. Sőt neved kétszer is szerepel benne, a beszélgetésünk címében idézett mondat rólad is szól. Erről mit tudsz mondani?

H.L.: A *HHRF*-nek egy fényképe is szerepel ebben a könyvben, pontosabban két fénykép. Az egyik az 1976. május 8.-i New York-i tüntetésünket — ez volt az első tüntetésünk (lásd *MOTOLLA* 1/87) — a másik egy 1978-as washingtoni tüntetést ábrázol, amit Ceausescu akkori látogatásának "tiszteletére" rendeztünk.

Azért említ engem Pacepa a könyvében név szerint is, mert 1978-ban, amikor Ceausescu utoljára látogatott Amerikába az akkori elnök Carter meghívására, több tüntetést is rendeztünk. Egyet — mint említettem — Washingtonban és egyet Ceausescu New York-i szállása, a Waldorf Astoria szálló körül. Annyi ember jött ott össze, hogy teljesen körbe tudtuk venni azt a háztömböt, ahol a Waldorf szálloda van, olyan szorosan, hogy kéz a kezét érte. Ceausescu — ahogyan Pacepa leírja — fuldoklott a dühtől a tüntető "csöcselék" láttán. Miután titkosszolgálati ügynökeiktől megtudta kik szervezték a tüntetést, megparancsolta Pacepának és embereinek, hogy ezeket a szervezőket — köztük engem is — még aznap tegyenek el láb alól.

Ennek az eseménynek — és Pacepa könyvének általában — számomra az is egyik tanulsága, hogy

nem szabad félni. Sokak ellen próbáltak már merényletet elkövetni, vagyis megfélemlíteni őket, de ezek a kísérletek szinte soha nem sikerültek. Úgy érzem, a magyarok szeretnek félni — sokszor félnek jogosan, de legtöbbször ok nélkül. Ezen a munkaterületen — az emberi jogok védelméért folytatott harcban — nekem az a tapasztalatom, hogy minél erősebben, minél bátrabban lép fel az ember, annál

kevésbé fognak sikerülni az elnyomó hatalmak terror-kísérletei. Ha hagyjuk magunkat megfélemlíteni, annál inkább szabad kezét adunk nekik, hogy bántalmazzanak. Hozzá kell tennem, hogy én könnyen beszélek itt Amerikában, ahol az ország saját kémelhárító szervezete igen jól működik. Eddig én teljesen védve éreztem magamat. De semmiképp nem tudnék a félelemből kiindulva dolgozni. Európában, Romániában ez máshogy fest, bár ott is eléggé általános az a tapasztalat, hogy akik bátran és nagy — lehetőleg nemzetközi — nyilvánossággal felszólalnak jobban védve vannak.

MOTOLLA: Általánosan kevés a civilkurázsi?

H.L.: Ceausescu uralmának a legszörnyűbb hatása nem a már-már elviselhetetlen külső elnyomottság, hanem az, amit az emberek magukban hordoznak és elfogadnak. Kevés olyan erdélyivel találkozom ma, aki egy másiknak a szemébe tud nézni. Számomra ez egy tragikus emberi jel arra nézve, mennyire hatékony ez a rémuralom, mert Erdélyben így lehetett csak megmaradni, túlélni!

MOTOLLA: Milyen másfajta személyes tapasztalataid voltak ezzel a rendszerrel és annak módszereivel?

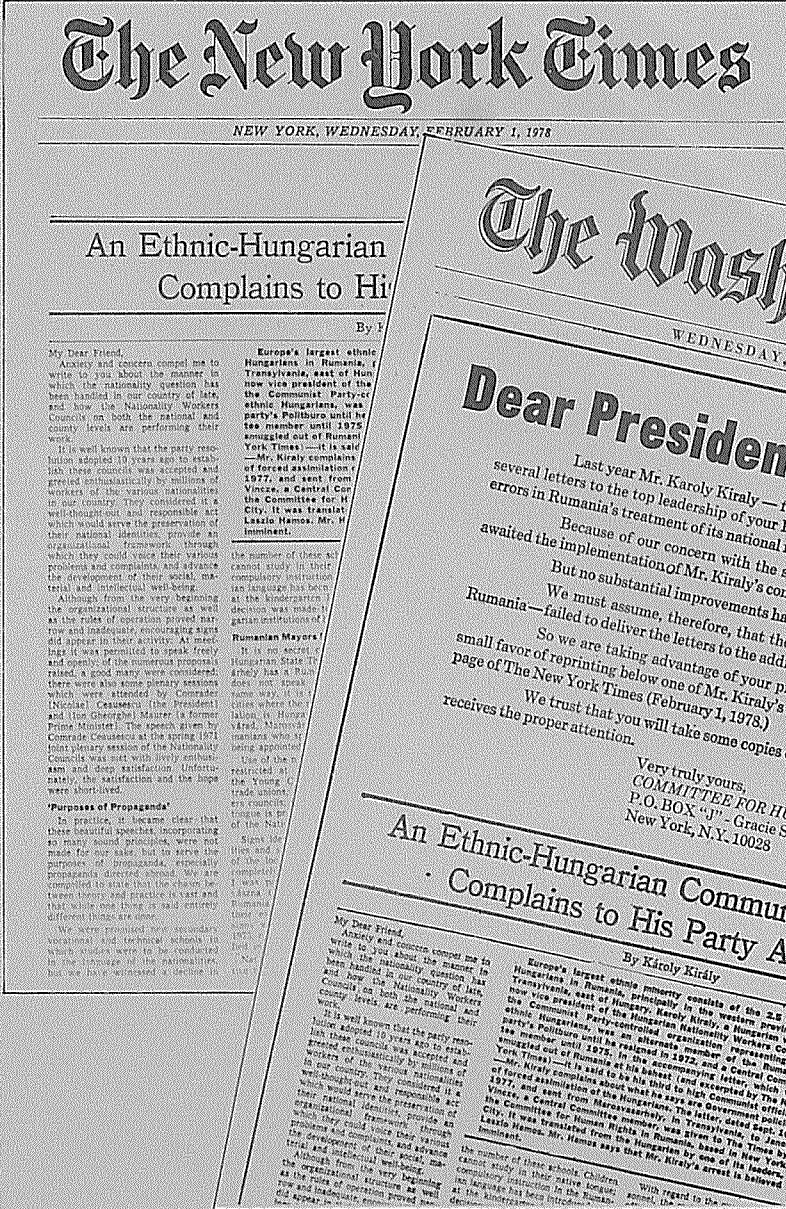
H.L.: Rendszeresen tanúskodom Washingtonban amikor az Egyesült Államok Kongresszusa kihallgatásokat rendez a romániai vámkedvezmény ügyében. Ilyenkor mindig ott ül három-négy tisztviselő a román követségről, akik jegyzetelnek és bárgyún mosolyognak amikor rájuk nézek. Tudom, hogy fényképeztek és követésükön létezik egy vastag dosszié rólam.

Voltak más esetek is, amelyekről nem beszélhetek egészen nyíltan. Egy embert például azért küldtek ki Romániából, — és erre eléggé szakszerűen kiképezték — hogy rám és szervezetünkre kémkedjen. Ez is, mint egyébként hasonló jellegű kísérletük, meghiúsult.

A mi hozzáállásunk az, hogy edeskevés az amit a román kormány elől el akarunk titkolni, sőt akarom is hogy lássák, milyen nyomást tudunk kifejteni egy demokratikus országban, a magyar közösség összefogásával!

MOTOLLA: Pacepa könyve olvasása közben milyen érzéseid voltak, mit gondoltál?

H.L.: Többféle érzést váltott ki belőlem. Helyenként nem tudtam tovább folytatni, mert felkavarta a gyomromat, annyira undorító amit leír. Elképesztő és hihetetlen, hogy ilyen dolgok tényleg megtörténhettek!

MOTOLLA: Szerinted hiteles a könyv?

H.L.: Sokszor túloz, helyenként pontatlan, tudok konkrét eseteket is. De sokkal fontosabb a könyv leleplező összkepe és hangulata. Vannak aztán benne olyan mondatok és frázisok is, amelyeket szándéktalanul, nem a hatásvadászatért ír le, hanem csupán véletlenül kicsúsztak. Egyik ilyen mellékmondatában azt írja: gyakori a romániai kórházakban, hogy kettesével alszanak a betegek egy ágyban. Örülök, hogy végre egy hiteles belső tanútól — sőt: volt bűnrészesőtől! — is olvashatók ugyanazok a tények, amelyekre mi is, hosszú évek óta igyekszünk felhívni a Nyugat figyelmét.

MOTOLLA: Számodra és tevékenységed vonatkozásában tehát ez a könyv valamiféle igazolást is jelent?

H.L.: Igen. Azokkal szemben például, akik eddig hitetlenkedtek. Bár érthető is ez a hitetlenkedés, mert olyannyira szűreálisak azok az állapotok, amelyek Romániában uralkodnak, hogy azt egy átlag nyugati nehezen tudja elképzelni. Elégtétel is számunkra ez a könyv, meg segítség is, mert alátámasztja érveinket, előmozdítja további felvilágosító munkánkat.

Nagyon jó, és biztosan nem véletlen, hogy pont most jelent meg ez a könyv. Nyugaton ugyanis, mostanában megváltozott, eltérőbb lett a hangulat Romániával szemben.

MOTOLLA: Milyen következményekkel járt Pacepa disszidálása és könyve a román titkosszolgálatra és Románia politikai kapcsolataira nézve?

H.L.: Azzal, hogy Pacepa, a román titkosszolgálat főnöke disszidált, óriási és pótolhatatlan kárt okozott az egész rendszernek. Olyan embereket kellett külföldről visszarendelni Romániába, akik évtizedek óta folytattak kémtevékenységet a román titkosszolgálat szá-

mára. Rövid idő alatt nem lehet kicserélni őket és később is sokkal nehezebb lesz nekik újra itt dolgozni, mert jobban felfigyeltek rájuk.

Egyre egységesebb nyugati undor tapasztalható a román rémuralommal szemben. Ennek legnyilvánvalóbb jele, hogy az elmúlt nyáron az amerikai Kongresszus több ízben megszavazta Románia *Most Favored Nation* státuszának felfüggesztését. Ennek megvonása egyértelműen a barátságos viszonyok elhidegülésére vall, és mindaddig megmarad ez az állapot ameddig Románia nem változtatja meg az emberi jogokat lábbal tipró magatartását.

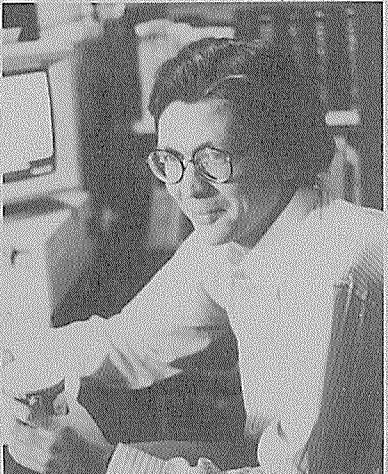
Az amerikai elnök még nem írta alá a törvényjavaslatot, (a tőzsdekrach miatt jelenleg sem az elnök sem a Kongresszus nem akarja érvénybe léptetni azt a protekcionista kereskedelmi törvényjavaslatot, amelynek része ez a kedvezményt felfüggesztő törvénymódosítás), de azok az amerikai vállalatok, amelyek kereskedtek Romániával, máris majdnem mind kivonultak Romániából, felbontották meglévő szerződéseiket. Jobban megéri nekik más országokkal kereskedni. A gazdaság és az üzlet számára a legrosszabb dolog a bizonytalanság. Előbb utóbb az elnök is kénytelen lesz beleegyezni a vámkedvezmény felfüggesztésébe. Azért is, mert a Kongresszus — mindkét politikai párt által támogatva — határozottan a felfüggesztés mellett szavazott.

Minél tovább húzódik ez az állapot, annál inkább fokozódik a bizonytalanság. Ez egy olyan ritka eset, ahol az idő múlása a magyarok javát szolgálja.

MOTOLLA: Köszönöm a beszélgetést.

Az interjút *Krizsán Árpád* készítette, 1988 januárjában.

Ion Mihai Pacepa *Red Horizons* című könyve megrendelhető (20 dollár elküldésével) a HHRF címen: HHRF, P.O.Box "J," Gracie Station, New York, New York 10028.

Hámos László
A Hungarian Human Rights Foundation
(Magyar Emberi Jogok Alapítvány)

A világ tizenhat milliónyi magyarsága emberi jogainak szabad gyakorlása érdekében munkálkodik. Rendszeres adatgyűjtő, nyilvántartó, tájékoztató és konzultáló szolgálatot végez magyarul és több más nyelven. Célja: a magyar emberi jogok, elsősorban a magyar kisebbségek nemzeti jogainak védelmére készíteni, a nemzetközileg elfogadott jogvédelmi szerződések értelmében, minél több tudományos, kulturális, társadalmi és kormányzati szervet, valamint a nemzetközi közvéleményt.

Az Alapítvány magyarságszolgálatát nyugati magyarok áldozatkész egyéni adományai teszik lehetővé. Mint New Yorkban bejegyzett "not-for-profit corporation," minden az Alapítvány munkáját támogató adomány teljes egészében levonható az adóalappól. Minden névvel és címmel érkező adományt nyugtázunk. Egyéni adakozóink nevei csakis engedélyükkel kerülnek nyilvánosságra. Címünk:

Hungarian Human Rights Foundation
Post Office Box "J," Gracie Station
New York, New York 10028
Telefon: (212) 289-5488

Nyilatkozat
Tekintettel az elmúlt hetek romániai eseményeire, az alábbiakat kívánjuk kinyilvánítani:

A Ceausescu család, valamint a párt és az állambiztonsági apparátus a teljes gazdasági, társadalmi és kulturális csőd szélére jutatta ezt az országot. Nicolae Ceausescu-nak a párt országos konferenciája megnyitóján elmondott beszéde semmilyen megoldást sem ígért. A hozzá nem értés, a cinizmus és a megvetés, amellyel Ceausescu az emberi jogokat kezeli az alkalommal is kiütközött.

A jelenlegi helyzetben az egyetlen megoldás N. Ceausescu távozása a hatalomról. A november 15.-ei brassói tüntetést követően munkásokat, parasztokat, értelmiségieket és máskéntgondolkodókat tartóztattak le. Követeljük a november 15.-ét követően le-tartóztatott munkások azzonnali szabadonbocsátását!

Követeljük Radu Filipescu bukaresti mérnök, Doina Comea kolozsvári tanámó, Juhász Leontin kolozsvári mérnök szabadonbocsátását!

Felszólítjuk a nyugat-német kormányt és a Német Szövetségi Köztársaság közvéleményét, hogy nyilvánítsák ki szolidaritásukat a letartóztatottakkal; azokkal az emberekkel, akik nem akartak egyebet mint megvédeni méltóságukat és az emberi jogokat!

Követeljük ugyanakkor - tekintettel az országban lévő katasztrófális élelmiszerhiányra -, hogy a Szövetségi Komány utasítsa vissza az élelmiszerek importját Romániából!

Nyugat-Berlin, 1987 december 15.
Herta Müller, író - Richard Wagner, író - Willian Totok, író

Téli csodák (Tóth Mária)

Osengő-bongó, csilingelő kongó, száncsengő zeng, a havas tájon át. Libbenő-lebbenő hópihe a lágy kendő, betakarja féltő gonddal, az egész határt.

Jég erdők-üveg várak, körbeveszik, megtalálják, a meseszárnynon szálló, nyugodt éjszakát, Jégvirágot varázsolt az ablakunkra, s barátságos otthonunkba becsen- te a csodát.

A MOTOLLA svéd szerkesztőségébe sok köszönő levél érkezett. Arra kértek, továbbítsuk ezeket. Szívesen tesszük:

Köszönjük tehát minden magyar állampolgárnak, fiatalnak, öregnek, azt, amit Magyarországon tett az erdélyi bűjdosókért. Köszönjük az összes hivatalos személynek; vasutasnak, rendőrnek, határőrnek, belügyesnek, ügyésznek, lelkésznek, börtönőrnek, hogy emberségből vagy pénzért, önzetlenül vagy számításból, vagy csupán jó magyarságból, segített annak a néhány elkeseredett, reménytelen, megalázott, riadt erdélyi magyar lánynak, asszonynak, férfinak, gyermeknek kilépni örökre a rém- álomból, Európa legsötétebb dikta- túrájából. Köszönjük. J.K.(s)

Foto: Medienzentrum München

GYUFI - sikeres magyar filmprodukcó

Az ötödik Müncheni Ifjúsági Filmfesztiválon a Medienzentrum München-ben november 28-án különdíjjal tüntették ki a GYUFI című filmet, melyet a müncheni cserkészcsapatok forgattak a Durchblick - Medienpolitische Bildung durch Förderung selbstbestimmter Filmarbeit e.V. segítségével. "A különdíjat nektek alapítottuk," mondta a Medienzentrum filmesztály vezetője, Günther Anfang, "mert a többi - inkább komoly - filmprodukcóhoz nem lehet hasonlítani, de önmagában nagyon jó

film." A pályázaton 70 ifjúsági csoport vett részt filmjével. A 12-14 éves magyar cserkészek voltak a legfiatalabbak. A bíráló bizottság indoklása: GYUFI meglepően fantáziadús módon játszik a reklámfilm elemeivel. A valóságot nem utánózni próbálja, hanem kiindulópontnak veszi egy kirándulásra a fantázia országába. Így - biztosan tudat alatt - a nem-realistikus filmtradícióhoz fűződik. A bíráló bizottság egyik tagjának, Joachim Hauschildnek (Süddeutsche Zeitung), annyira tetszett a film, hogy egy kis ajándékot is szerzett a fesztivál-rendezőség nevében: öt videokazettát, további sikeres filmprodukcókra. -st

MOTOLLA-Antikvárium:

Teljesen elfogyott az 1/86-os, 1/87-es és a 4/87-es szám. Még kapható a MOTOLLA 2/87-es és a 3/87-es száma. Ára példányonként DM 3 (öS 21) /postaköltség/. Ha ennek megfelelő értékét borítékba tesztek és elkülditek a MOTOLLA címére, -nem felejtve a feladót -, máris indul hozzátok a lap.

Pünkösdi Néptánc tábor, Gruyère, (Svájc), május 21.-23.

Tavaly Hittisauban többen mint százan voltak. Idén a ház befogadóképessége 80 fő. Ezért gyorsan kell jelentkezni a tanfolyamra, amelyen a mezőségi táncokat Zsuráfszky Zoltán és Vincze Zsuzsa tanítják, a zenét Ökrös Csaba és együttese szolgálja. Népdalokat Berecz Andris tanít, aki a résztvevők gyerekeivel is foglalkozik. *Cím: Dr. Sebők Mária, Mattweid 19, CH - 6204 Sempach.*

A müncheni Regös néptáncsoport felvételt hirdet! Mindenkit szeretettel várunk, korától függetlenül (kezdőket is). Jelentkezni lehet a szerdai táncház (19.30 - 22 óra) vagy a pénteki táncpróba alatt (18 - 22 óra). *Cím: Oberföhringerstr. 40, München-Bogenhausen.*

események

tavaszi 1988

Tánc tanítás Berlinben, május 13-15. Gyimesi héjszák, Mezőségi sűrű, ritka, leánykarikázó. A táncokat Balla Zoltán és Fejér Erika (Kodály táncsoport) tanítják, a zenét az Új Stílus együttes szolgálja. Cím: Karsai Tibor, Otto-Suhr-Allee 57, D - 1000 Berlin 10.

Arabella-Hotel München: március 31.-ig a Konferenzzentrum első emeletében Kulinyi István állítja ki grafikáit, festményeit. A 43 éves művész "Liszt Ferenc"-plakát eredetijét is láthatjuk, amely tavaly Magyarországon díjat nyert.

Münchenben megint beindult a szerdai tánc ház! A táncokat Keeskési Csilla tanítja, a müncheni tánc ház együttes zenél. *Cím: Magyar Katolikus Misszió, Oberföhringerstr. 40, München-Bogenhausen.*

Figyelem magyar Hölgyek és Urak.

1988. június 17-19-én **hétvégi magyar találkozót** rendeznek a frankfurti Steigenberger Airporthotelben. Különböző színes programok, vacsora, tánc, városnézés, kiállítás, uszoda, szauna stb... A találkozó költségei személyenként 190 DM (2 éjszaka + reggeli + vacsora) ill. 70 DM (2 vacsora szállás nélkül). *A találkozóról bővebb információt a frankfurti (tel. 069/612-166) illetve az Ön területében lévő magyar katolikus misszió és a református lelkész hivatal ad.*

Bankszámláink:

Mailing/account adress: P.O.Box "J", Gracie Station, New York, N.Y., 10028, Krizsán Árpád Account ú 0026 217 486

Steiermärkische Sparkasse, Graz MOTOLLA Konto Nr.: 4000-601 536 BLZ: 20 815

Postgiroamt München Steinbach Thomas Konto Nr.: 44 22 89 - 803 BLZ: 700 100 80

Postscheckamt Zürich Huszár Sylvia Konto Nr.: 80 166 182-3

Postgirot Sverige Szöllősi Antal Konto Nr.: 7569 87-4

Azonkívül be lehet fizetni **cskekkel, international money-order-rel,** személyesen a terjesztőknél, vagy levélben. A MOTOLLA kapható a müncheni **Hauptbahnhofban** (Internationale Presse) és a bécsi Westbahnhof-on.

SZIGETEN-ANTOLÓGIA

"A kötet szerkesztését elkezdjük. Felkért szerzőink Magyarországon, Romániában, Csehszlovákiában, Jugoszláviában, Oroszországban és Nyugaton élnek, vagy éltek életük nagy részét. A könyv fiatal magyar írók műveit tartalmaz. A könyv költségeit csupán adományokból tudjuk fedezni.

A könyv részére nyitottunk egy külön bankszámlát:
Steinbach Thomas
Sonderkonto Buch
Postgiroamt München
BLZ 700 100 80
Konto Nr: 1567 11-802

Foto: KFS - K.Gy.

Guide

Lakberendezési boltok

Galamb utca - konyhai kötények (élénk színek, ötletes formák), reprezentatív poharak, fa evőeszközök, ágyterítők.
Régiposta utca 13 - üveg, porcelán tárgyak, vázák.
Enteriőr, Váci utca 74 - drága, de egyedi díszítő elemek.
Vaskó László fazekas mester, Üllői út 4 - agyag figurák.
Burattino játékszlet, Ráday utca (Ráday kollégium mellett) - természetes anyagokból készült játékok, figurák.

Új Árak: egy évi előfizetés

(4 szám MOTOLLA + KÖRVONALAK): DM 12 / öS 90.

MOTOLLA-FELKELLÍRNOM

Kedves Klári, Ferenc, Gyula, Imre, István, Pál és Péter. Múlt számunkban beharangoztuk a MOTOLLA-INFO kezdeményezésünket. Nagyon köszönjük, hogy külön igényeltétek. Mi azonban nagyobb érdeklődésre számítottunk, olvasók és rendezők részéről egyaránt. Amíg ez nem növekszik, egyelőre még várunk az INFO kiadásával. Mégegyszer köszönjük bizalmatokat és kérjük további türelmeteket: a szerkesztőség.

IMPRESSUM MOTOLLA 1/88

Verantwortliche Redakteure/felelős szerkesztők: Steinbach Tamás, Kunreuthstr. 32, D-8000 München 60. Krizsán Árpád, c/o Hung. Human Rights Found., P.O.Box "J", Gracie Station, New York, N.Y. 10 028 USA **Verleger und Herausgeber/ kiadó:** Steinbach Tamás, Kunreuthstr. 32, D - 8000 München 60 **Redakteure/szerkesztők:** Svédország: Keresztesi György, Tunlandsvägen 55, S- Bromma-Stockholm. Magyarország: Pesti Endre. **Weitere Mitarbeiter/további munkatársak:** Bécs: Virágh Éva. Zürich: Gazdag Ferenc. New York: Németh Vladimir. **Literaturbellage/Irodalmi melléklet:** K.Lengyel Zsolt, Szász Judith A. **Vertrieb/terjesztők:** Németország és USA: a szerkesztők. Ausztria: Krizsán Árpád, Stügergasse 2/12, A-8020 Graz és Magyar Ifjúsági Csoport (MICS), Postfach 379, A - 1060 Wien. Svájc: Huszár Sylvia, Stettbachstr. 129a, CH-8051 Zürich. Belgium: Krivánszky Miklós, 19 Cité Delvaux,3000 Leuven. Svédország: Szöllősi Antal, Box 4062, S-127 04 Skärholmen. Franciaország: Balaton, 12 rue de la grange Batelière, F-75009 Paris. Brazília: Gyurica Gábor, Av. Republica do Libano 372, CEP: 04502 Sao Paulo. Argentina: Haynalké K. Zsuzsánna, Domingo Savio 2825,1642 San Isidro, Buenos Aires. **Satz/szedés:** Gazdag F.,Steinbach T. **Druck/nyomda:** Gebrüder Parcus GmbH, Adalbertstraße, 8000 München 40 **Preise/Árak:** 1 évi előfizetés (4 sz.): Németország DM 12, Austria öS 80; más európai országok DM 14, tengerentúl US \$ 13. Egyenként: DM 3, öS 20, sFr 3, sKr 10. **Hirdetések a szerkesztőknél. Terjesztés:** előfizetőknek postán, valamint darab árusítás. **Utánnymot:** forrásmegjelöléssel (MOTOLLA - európai magyar ifjúsági lap) megengedve; mutatóványpéldányt kérünk a szerkesztőkhöz. **Olvasói leveleket** a szerkesztők címére. A névvel megjelent cikkek nem egyeznek feltétlenül a szerkesztőség véleményével. Ezekért a szerzők felelnek. Kéziratokat nem őrzünk és nem küldünk vissza.

MOTOLLA

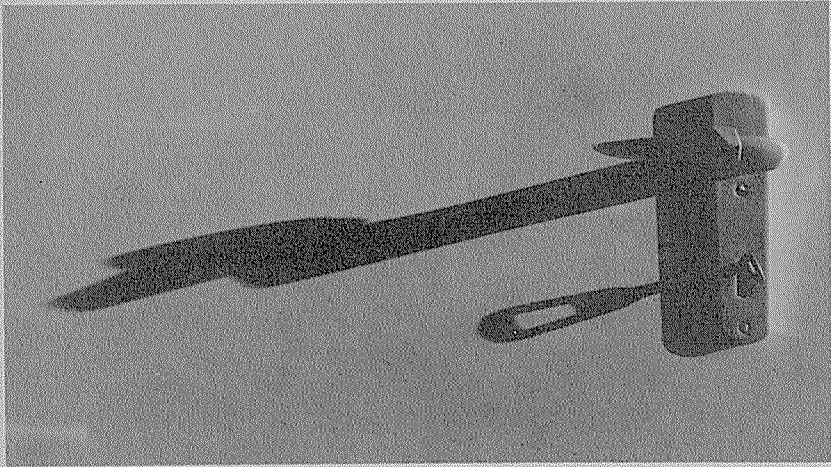

Foto: KFS - K.Gy.